

elektronika: dub festivali
irian jaya
mobi-fotografija

» EUROPE FOR A CHANGE »

EUROPE FOR A CHANGE II

Mišliš, da je vredno razpravljati o Evropi? Rad/a izmenjavaš mnenja z ljudmi iz drugih držav? Potem si prava oseba za sodelovanje v mednarodnem EURO<26 projektu **EUROPE FOR A CHANGE!** Prijavi se na natečaj, zadeni "all inclusive" izlet na mednarodni mladinski dogodek v Avstriji, spoznaj svoje vrstnike iz drugih držav in sodeluj v evropski medijski kampanji! Maja 2004 se je 10 novih držav (tudi Slovenija) priključilo Evropski uniji, kar je vzbudilo veliko upov in sanj, še posebej med mladimi. In zdaj, več kot leto potem...? Se je res kaj spremenilo v tvojem življenju v novi, razširjeni Evropski uniji?

EUROPE FOR A CHANGE II je nova kampanja – ustvajajo jo mladi za mlade – ki bo dala odgovore na točno ta vprašanja. In letos imaš spet priložnost, da postaneš eden od 27 mladih udeležencev iz 19 držav, ki se bodo to poletje v Avstriji skupaj zabavali, ustvarjali in izmenjavali mnenja in ideje v multikulturnem okolju ob pomoči profesionalne ekipe. Kako?

SODELUJ NA EFAC II NATEČAJU!

Sporoči nam, če so se tvoje sanje z razširitvijo EU uresničile, kaj se je v tvojem življenju spremenilo in kaj pričakuješ, da se bo še spremenilo. Uporabiš lahko kakršnokoli sredstvo za izražanje svojega sporočila: esej, sliko, fotografijo ali kakšno drugo obliko kreativnega izražanja – vse pa naj bo napisano **v angleščini!**

Svoje kreativno sporočilo pošlji po e-mailu **info@euro26.si** ali po pošti na MOVIT – EURO<26, Gregorčičeva 3, Ljubljana. Obvezno pripiši svoje ime in priimek, naslov, rojstni datum, telefon in e-mail ter priloži svojo fotografijo. **Rok oddaje prispevkov je 17. julij 2005!**

Izbrana dva srečneža bosta v okviru programa EURO<26 povabljeni v Salzburg, kjer bosta od 23. do 28. avgusta spoznavala svoje vrstnike iz cele Evrope in postala pomemben del evropske EFAC kampanje.

Ali računalniki sanjajo električne ovce?*

Kolikokrat ste se zalotili pri brezciljnem zipzap-anju po TV programih, kolikokrat ste že začeli brati knjigo, pa ste jo po parih straneh odložili ...? V poplavi informacij je prišlo do tega, da naša pozornost ne zdrži prav dolgo pri eni stvari. Temu primerno sta tudi televizija in komercialni kino polna instant zabave – lahkotnih akcijskih in kriminalnih filmov, poceni romantičnih komedij, plitvih limonad ... Nič preveč zahtevnega. Noben kader ni dolg več kot nekaj sekund, konstantno se mora nekaj dogajati, drugače je film dolgočasen, se vleče ... Realno življenje pa večinoma ni takšno. Razen če nisi James Bond ali Lara Croft. Odsotnost akcije v filmu še ne pomeni, da ni vsebine – tu so barve, zvoki (tudi tišina pove svoje v določenih situacijah), specifična scene, pogled kamere ... Pri dobrih režiserjih ni nič naključnega – vedno se je zanimivo vprašati, zakaj nam je npr. režiser namenil 5 minut dolg kader, v katerem se po hollywoodskih kriterijih nič ne dogaja. Včasih se v občutke karakterjev v filmu lahko vživimo samo tako, da nas režiser postavi direktno v film, nas prisili, da sprejmemo situacijo, pa naj traja 5 ali več minut. Seveda obstajajo tudi »ekstra umetniški« filmi, ki vse to pripeljejo do skrajnosti. Kje je meja med preveč »hollywoodskimi« in preveč »umetniškimi« filmi, si lahko določi vsak posameznik zase. Važno je le, da se ne bojimo raziskovati nam novih, še ne raziskanih razsežnosti filma. Mogoče jih boste nekaj odkrili prav z revijo 26!

In če se vrnemo na naslovno temo ... Večina od nas še nikoli ni pomislila, kam pravzaprav gredo stari, odsluženi računalniki, monitorji, miške in druge elektronske »domače živali« in koliko je nevarnih snovi v njih. Medtem pa si tehnološke novosti neprekinjeno sledijo – kdo pa ne bi imel večji monitor ali hitrejšega računalnika (vsaj takega, ki za zagon ne potrebuje 10 minut) ... Seveda je logično, da se je od izuma računalnika in drugih elektronskih naprav do danes nabralo že ogromno takih »e-odpadkov«. Znano je tudi, da zastarela tehnologija razvitega sveta konča v tretjem svetu. Če pa pogledamo še bolj podrobno v zgodbo, pa vidimo zadevo bolj poosebljeno. Si predstavljate, da vaš stari računalnik konča nekje na Kitajskem, kjer ga nek mizerno (če sploh) plačan 10 letni otrok razstavi, nevedoč za vse nevarne snovi, s katerimi pride v stik, strupen dim ob sežigu ostankov pa učinkuje kancerogeno tudi na njegovo družino in celo vas ... Seveda lahko krivimo proizvajalce in države, ki to dopuščajo, ampak tudi potrošniki nismo nedolžni. Računalniki nam res omogočajo rešitev marsikaterih problemov, ampak v tem primeru nam ne morejo pomagati, prej nasprotno, so sami postali problem.

Mojca Opara

*po naslovu znanstvenofantastičnega romana P. K. Dicka – Do Androids Dream of Electric Sheep?

:: Revija 26 / 26 Magazine :: št./no. 2/05 :: izdajatelj/publisher: MOVIT-EURO<26, Gregorčičeva 3, Ljubljana, Slovenija :: odgovorna oseba/ managing director: Janez Plevnik :: urednik/editor: Mojca Opara :: oglasno trženje/advertising: info@euro26.si, tel: 01 426 52 68, www.euro26.si

:: produkcija in oblikovanje/design: Blaž Rat :: tisk/print: Tiskarna SCHWARZ :: naklada/printing: 18.000 :: fotografija na naslovnici/ cover photo: Bojan Stepančič :: brezplačen izvod, ni za prosto prodajo :: MOVIT - EURO<26, Slovenija, je član organizacije EYCA, priznane s strani Sveta Evrope. Mnenja in stališča avtorjev člankov ne odražajo vedno stališča uredništva in organizacije. :: ISSN 1580-5433

<26

euro<26 novice
euro<26 projekti
euro<26 popusti
euro<26 natečaji

planet evropa

z vlakom do letališča ...
kaj prinaša kreditni sistem študija
riga

eksotika

irian jaya
ko gre na počitnicah kaj narobe ...

gravitacija

e-odpadki
bolje me hranite!
uporabljaš internet?
vitka - bolj vitka - supermodel?
halo houston? imam problem ...

moveit!

blatno prašni adrenalin

26!

:: 2/05 :: poletje 2005 :: brezplačen izvod

kult < ura

dogodki po sloveniji
dogodki po evropi

kult < film

hitchcock - "mojster suspenza"

kult < scena

epicenter piran
mc bit črnomelj
street art: vrnite nam ulice!
cartoons on the bay

kult < glasba

euro<26 in lunapark na poljskem
cd novice
abcd elektronike: dub

kult < foto

mobilna fotografija

kult < knjiga

poletno poležavanje

web

splet(!).si
blog - spletni dnevnik

4

6

10

12

17

18

20

21

24

28

29

30

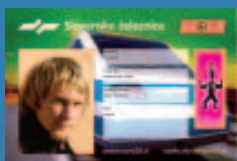

EURO<26 – DVE mladinski kartici

Mednarodni projekti, natečaji in srečanja mladih, informacije o dogodkih in trendih na področju kulture, več kot 100.000 popustov in ugodnosti po Evropi in Sloveniji, brezplačna rezervacija prenočišč Hostelworld ... vse to je mogoče samo z dvema mladinskima karticama:

- :: **EURO<26: klasična mladinska kartica** nudi vse zgoraj naštetu (in več);
- :: **SŽ-EURO<26: partnerska mladinska kartica** nudi vse, kar ima klasična, in še **30 % popust** na vlakih po Sloveniji!

Imetniki kartic EURO<26 prejmejo še: revijo 261, katalog popustov EURO<26 in EURO<26 e-novice z informacijami o mednarodnih projektih, natečajih in novih popustih. www.euro26.si

CENEJE Z VLAKOM PO EVROPI!

Od oktobra 2004 naprej lahko imetniki **kartice SŽ-EURO<26** koristijo tudi **25 % popust** za potovanja v mednarodnem prometu! Popust velja pri nakupu vozovnic za skoraj vse evropske železnice (za relacije med najmanj dvema državama).

Več informacij o popustih in ugodnostih doma in v tujini: www.euro26.si.

PRODAJNA MESTA

- :: **SŽ-EURO<26 - partnerska kartica:** seznam na www.euro26.si/zeleznice.htm
- :: **EURO<26 - klasična kartica:** seznam na www.euro26.si/kjedobim.htm

Nova prodajna mesta kartice EURO<26:

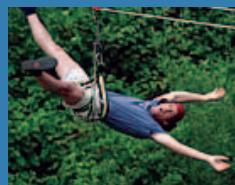
- :: **TRBOVLJE:** MC Trbovlje, Rudarska c. 6, 03 56 31 018, www.mct.si
- :: **SL. KONJICE:** MC Dravinjske doline, Žička c. 4a, 03 759 13 20, www.mcdd.si

NOV ŠPORTNI POPUST!

KOREN SPORTS d.o.o. nudi imetnikom kartice EURO<26 in SŽ-EURO<26 **15% popust** na vse športne aktivnosti iz prodajnega programa **ADRENALINSKI PARK Ljubelj in Bohinj, RAFTING na Savi, SOTESKANJE, JADRALNO PADALSTVO v tandemu, JAHANJE v Bohinjski dolini...**

:: KOREN SPORTS d.o.o., 04 59 22 700, info@koren-sports.si, www.koren-sports.si

NOV BALONARSKI POPUST V LJUBLJANI!

Ljubljano si lahko ogledate peš, z vlakcem, s kolesom, z balonom ali z ladjico, podnevi ali ponoči, kakor vam ustreza. Imetniki kartice EURO<26 lahko koristijo do konca septembra:

- :: **47% popust** (700 SIT) na redni peš ogled mesta
- :: **47% popust** (700 SIT) na redni ogled mesta z ladjico po Ljubljani
- :: **47% popust** (700 SIT) na redni nočni ogled Ljubljane z ladjico

In še novost:

- :: **10% popust** za polet z balonom Ljubljana nad mestom in okolico
- :: **10% popust** ob nakupu darilnega bona za polet z balonom Ljubljana
- :: TIC, Stritarjeva ul., 01 306 12 15, tic@ljubljanatourism.si, www.ljubljana-tourism.si

POLETJE V AVSTRIJI - za 19,90 ali 39,90 EUR!

Zakaj ne bi to poletje raziskovali Avstrijo z vlakom? Potepanje po Avstriji je za imetnike mladinske kartice EURO<26 ali SŽ-EURO<26 še bolj ugodno – vse to z vozovnico **JUGENDFERIENNETZKARTE**:

- :: **do 19. leta:** 19,90 EUR za 2 meseca
- :: **do 26. leta:** 39,90 EUR za 1 mesec

Vozovnici veljata za potovanja po vseh progah Avstrijskih železnic z vsemi vrstami vlakov v 2. razredu in sicer od 1. julija do 31. avgusta 2005. Ob sobotah boste lahko potovali brez omejitev, od ponedeljka do petka pa od 8. ure naprej (ta omejitev ne bo veljala za potovanja ob prihodu v Avstrijo oziroma odhodu iz nje). Ob nakupu boste morali predložiti kartico EURO<26 ali SŽ-EURO<26. Celje in Koper. Vozovnica omogoča tudi 50% popust na povratno vozovnico do Avstrijske meje. Več informacij: www.slo-zeleznice.si

Da bo vaše potovanje še bolj ugodno, ne pozabite s seboj vzeti kartice EURO<26, ki vam bo v Avstriji nudila več kot 2.000 popustov in ugodnosti EURO<26 - več na www.euro26.org ali www.euro26.at.

PODARIMO 10 VOZOVNIC!

10 imetnikov kartice EURO<26 (ali SŽ-EURO<26) se bo to poletje lahko brezplačno vozilo po Avstriji z vozovnico **JUGENDFERIENNETZKARTE**! Vse kar morate narediti, je, da nam do **24. junija 2005** na info@euro26.si pošljete odgovor na vprašanje:

V KATERIH DRŽAVAH LAHKO UVELJAVLJATE POPUSTE S KARTICO EURO<26?

Naštete vsaj 5 držav! Obvezno pripišite še: svoje ime in priimek, naslov, datum rojstva in kontaktni telefon ali e-mail. Med prispelimi praviimi odgovori (s popolnimi osebnimi podatki) bomo izžrebali 10 srečnežev, ki bodo do začetka julija 2005 prejeli brezplačno JFNK vozovnico.

novice==projekti==natečaji==popusti

MEDNARODNI POLETNI TABOR EURO<26

Hrvaška kartica EURO<26 vabi vse imetnike kartice EURO<26 (ali SŽ-EURO<26) na nepozabno poletno avanturo v Zadar! Namen mednarodnega poletnega tabora EURO<26 je srečanje mladih iz različnih dežel, ki bodo skupaj preživeli aktiven in zabaven teden. Tabor bo trajal od **16. do 23. avgusta 2005**, prijavnina pa bo znašala okoli 150 evrov - natančna cena bo objavljena na spletni strani www.euro26.hr/index_e.php, kjer boste našli tudi več informacij o programu tabora. Potne stroške do Zadra in nazaj krijejo udeleženci sami. **Rok prijave je 22. julij 2005**, vendar je število udeležencev omejeno, zato priporočamo, da se čimprej prijavite. Prijavnico pošljite na euro26@euro26.biz.hr (Croatian Youth Hostel Association, EURO<26, Savska 5, Zagreb, Croatia ali po tel./faxu: + 385 1 48 29 297).

EURplace26 - kateri je tvoj "place"?

BUDIMPEŠTA, CARDIFF, EDINBURGH, GRADEC, LJUBLJANA, LUXEMBOURG, PRAGA, ZARAGOZA – 8 vročih točk Evrope, kjer so mladi popotniki še posebej dobrodošli. EURplace26 (ber: your place 26) je projekt evropskih mest, katerih skupna značilnost je, da so gostoljubna in zanimiva za mlade. V vsakem od 8-ih mest so vzpostavljene INFO TOČKE EURplace26, ki imajo vlogo dobrodošlice mladim popotnikom, obenem pa nudijo vse za mlade zanimive informacije na enem mestu. Info točke EURplace26 so namenjene imetnikom EURO<26, zato marsikatera točka omogoča posebne ugodnosti. Članki, popotniški nasveti in seznam info točk: www.euro26.si/Indexeurplace.htm.

PROJEKT EYCAcademy

Pred tremi leti je dozorela ideja o izvajanju raziskav med mladimi o njihovih potrebah, željah v družbi in okolju, kjer živijo, ter tako ponuditi mladi generaciji možnost, da izrazi svoje poglede na svet, da pove, kaj ji je in kaj ji ni všeč, kaj bi spremenila, kaj potrebuje za kvalitetnejše življenje...

Tako se je razvil projekt YOUTH BUILDS EUROPE, ki se je zaradi velikega uspeha razširil, tako da bo letos delo tega projekta nadaljeval projekt EYCAcademy, ki se bo izvajal v 13. evropskih državah, v letu 2006 pa se jim bo pridružilo še več držav. Projekt EYCAcademy se je začel januarja 2005 in je sestavljen iz dveh delov.

Prvi del projekta EYCAcademy je izvajanje raziskav s pomočjo metode FOKUSNIH SKUPIN oz. skupinskih diskusij. To pomeni, da se skupina približno desetih ljudi sproščeno pogovarja o določeni temi, pogovor pa vodi za to usposobljen moderator. Po pogovoru se izjave primerja z izjavami, ki so jih podali mladi iz drugih držav. To omogoča, da dobimo jasno sliko o potrebah mladih in izvemo, na katerih področjih je potrebno ponuditi več.

Drugi del projekta EYCAcademy predstavlja usposabljanje skupine mladih raziskovalcev za MODERATORJE FOKUSNIH SKUPIN. Na ta način se bo oblikovala stalna struktura za izvajanje kvalitativnih mladinskih raziskav znotraj mreže EURO<26. Mladi raziskovalci, ki bodo končali dveletni program, bodo znali ne le voditi fokusne skupine, ampak bodo postali celo trenerji moderatorjev fokusnih skupin z evropskim certifikatom!

FESTIVAL RISANK

Na mednarodnem festivalu animacije in risank - **CARTOONS ON THE BAY**, ki se je dogajal konec aprila, je sodelovala tudi **MLADA EURO<26 ŽIRIJA**. V Positano je bila povabljen tudi **Polona Kuzman**, ki je bila izbrana na našem natečaju za izbor slovenskega člana žirije. Kaj se je dogajalo na festivalu, si lahko preberete **na strani 23**.

THE COLOURS OF EUROPE

Mednarodni open-air koncert je 28. maja organizirala poljska mladinska kartica EURO<26. Izmed več kot 27 glasbenih skupin, ki so se potegovale za nastop na koncertu, je bila z izbranimi 5-imi skupinami v Gdansk povabljen tudi slovenska skupina **LUNAPARK**. Več o tem **na strani 24**.

INFORMACIJE O PROJEKTIH:

- :: www.euro26.si
- :: **EURO<26 e-novice**
- :: **revija 26!**

REZERVACIJE PRENOČIŠC HOSTELWORLD

Kartici EURO<26 in SŽ-EURO<26 nudita tudi možnost brezplačne rezervacije prenočišč **HOSTELWORLD** po celem svetu (samo preko spletne strani www.euro26.si). Za potrditev rezervacije je potrebno poravnati predplačilo (10 % cene nočitve) s kreditno kartico. Ostalih 90 % plačate ob prihodu v prenočišče. Več informacij: www.euro26.si

Popusti EURO<26 na WWW.SLOVENIA-TOURISM.SI

Slovenska turistična organizacija, je na uradnem slovenskem turističnem portalu www.slovenia-tourism.si v bazo slovenskih ponudnikov turističnih storitev dodala tudi informacije o popustih in ugodnostih EURO<26! Tako boste na enem mestu lahko dobili npr. informacije o vseh namestitvah v Sloveniji, zraven pa bo pri določenih ponudnikih znak EURO<26 opozarjal, kakšen popust je na voljo imetnikom kartice EURO<26 in SŽ-EURO<26. Na www.slovenia-tourism.si lahko najdete podatke o popustih v praktično vseh kategorijah.

KAJ TO POMENI ZATE?

Najprej to, da lahko kot udeleženeц fokusnih skupin poveš, kar misliš. Izkoristi priložnost, da nekdo prisluhne tvojemu mnenju in želim ter pomagaj oblikovati svet po meri mladih! Seveda pa to še ni vse. Letos sta bila v okviru izobraževanja za mlade moderatorje fokusnih skupin za projekt EYCAcademy že izbrana dva moderatorja iz Slovenije. Jeseni pa bo potekal nov izbor in s tem bo odprta nova priložnost zate. Da tovrstne priložnosti ne bi šle mimo tebe, spremljaj informacije v reviji **26!** in EURO<26 e-novicah ali pa se podaj na www.euro26.si. Za neučakane pa info@euro26.si in 080 26 26.

z vlakom do letališča:

RAIL&FLY

DO VEČINE POMEMBNIH EVROPSKIH LETALIŠČ VODIJO ŽELEZNIŠKE PROGE, ALI PA SO POVEZANA Z BLIŽNJIMI ŽELEZNIŠKIMI POSTAJAMI Z DRUGIMI OBLIKAMI JAVNEGA PROMETA (AVTOBUS, PODZEMNA ŽELEZNICA, ITD.). Z VLAKOM BOSTE DO LETALIŠČA PRISPĚLI UDOBNO IN ZANESLJIVO – BREZ SKRBI ZARADI MOREBITNIH PROMETNIH ZASTOJEV NA CESTI IN BREZ ISKANJA PARKIRIŠČ V ZADNJEM TRENUTKU.

Informacijo o voznih redih in ponudbah za potovanje z vlakom dobite na internetni strani Slovenskih železnic www.slo-zeleznice.si. Dodatne informacije dobite tudi v KLICNEM CENTRU (tel.: 01 29 13 332), ali pa se osebno oglasite v INFO CENTRU na železniški postaji Ljubljana (tel.: 01 29 13 391).

SLOVENIJA

LJUBLJANA – Letališče Brnik.

Letališče je dostopno s stalno avtobusno povezavo iz neposredne bližine ljubljanske železniške postaje. Iz vseh smeri Slovenije lahko do Ljubljane (ali Kranja) udobno pripotujete z vlakom, nato pa se do letališča Brnik peljete z avtobusom ali taksijem. Več informacij: www.lju-airport.si.

ITALIJA

TRST/TRIESTE – Letališče Ronchi del Legionari.

Z vlakom se lahko odpeljete do železniške postaje Tržič (Monfalcone). Avtobus od tu do letališča vozi približno vsakih 20 minut na liniji ATP številka 10. Prevoze opravlja regionalno avtobusno podjetje »ATP – Azienda Provinciale Trasporti«. Več informacij: www.aeroporto.fgv.it.

BENETKE/VENEZIA – Letališče Marco Polo.

Letališče ima avtobusne povezave z železniške postaje Venezia Mestre. Do letališča in nazaj vozijo mestni avtobusi ACTV na liniji številka 15. Poleg tega pa je na voljo tudi linija »ATVO Fly Bus«. Več informacij: www.veniceairport.it.

TREVISO.

Tudi za letališče Treviso pri Benetkah je najboljša izhodišča železniška postaja Venezia Mestre. Od tu do letališča je zagotovljena avtobusna povezava Eurobus Service/Ryanair, ki zagotavlja povezave z vsemi poleti prevoznika Ryanair. Več informacij: www.trevisoairport.it.

AVSTRILIJA:

GRADEC/GRAZ – Graz Feldkirchen.

Letališče je le 300 metrov oddaljeno od železniške postaje Flughafen Graz Feldkirchen, ki leži ob železniški progi Maribor – Gradec. Sicer je najboljša izhodišča za dostop do letališča glavna železniška postaja v Gradcu, Graz Hauptbahnhof. Od tu se do letališča lahko odpeljete z avtobusom ali z lokalnim vlakom za smer Lipnica/Leibnitz. Druga možnost pa je lokalni vlak iz Gradca v smeri Lipnice/Leibnitz. Več informacij: www.flughafengraz.at.

DUNAJ/WIEN – Letališče Wien Schwechat.

Dunajsko letališče je izredno dobro povezano s centrom mesta. Z južne železniške postaje Wien Südbahnhof vozijo do letališča avtobusi ÖBB Vienna Airport Lines vsakih 30 minut. Do letališča pa se lahko odpeljete tudi z vlakom, ki imajo odhode s postaje mestne železnice (S-Bahn) Wien-Mitte. Lahko izberete nekoliko počasnejši mestni vlak (S-Bahn) številka 7. Druga možnost pa je hitri vlak CAT ali City Airport Train, ki je tudi nekoliko dražji. Več informacij: www.viennaairport.com.

NEMČIJA

MÜNCHEN.

Z vlakom se lahko odpeljete do glavne železniške postaje München Hbf. Potem pa so na voljo linije mestne železnice (S-Bahn) številka 1 in 8. Več informacij: www.munich-airport.de.

VSTOPNICE ZA PRIREDITVE IN KONZERTE

V INFO CENTRU na železniški postaji Ljubljana lahko kupite vstopnice za prireditve in koncerte. Plačilo vstopnic je v gotovini v tolarjih (SIT) po uradnem menjalnem tečaju Banke Slovenija. Na večino prireditev in koncertov lahko potujete tudi z vlakom.

AKTUALNE PRIREDITVE IN KONCERTI

- :: Vanessa Mae - 15.6.05, Ljubljana, 6.500,00 SIT
- :: Rod Stewart - 17.6.05, Budimpešta, od 41 - 80 Euro
- :: Jamiroquai - 26.6.05, Ljubljana, 8.500,00 SIT
- :: Chuck Berry - 28.6.05, Zagreb, 27 Euro
- :: Maxim Mrvica - 2.7.05, Pula, Arena, od 30 - 57 Euro
- :: U2 (vstopnica + bus) - 7.7.05, Berlin, 39.990,00 SIT
- :: M. Manson - 23.8.05, Budimpešta, od 28 - 44 Euro

INFO CENTER, tel: 01 29 13 391 in www.slo-zeleznice.si

Z RAILPLUS-om PO EVROPI

V mednarodnem prometu imajo imetniki kartice SŽ-EURO<26 (z logotipom Railplus) **25 % POPUSTA** ob nakupu direktnih vozovnic za potovanje **MED NAJMANJ DVEMA DRŽAVAMA** (npr. Ljubljana – Pariz, Praga – Celje, München – Amsterdam itd.). Popust Railplus NE VELJA v tujini za potovanje izključno na notranjih relacijah. Vozovnico s popustom Railplus je mogoče kupiti na postajah za mednarodni promet na Slovenskih železnicah ali v tujini. Več informacij: www.slo-zeleznice.si in www.euro26.si.

KAJ PRINAŠA KREDITNI SISTEM ŠTUDIJA

O BOLONJSKI DEKLARACIJI JE BILO ŽE VELIKO GOVORA, ŠE VEDNO PA SO TISTI, KI ŽE ŠTUDIRAJO, IN TISTI, KI SE ŠELE VPISUJEJO, VELIKOKRAT PREMALO SEZNANJENI S SPREMEMBAMI, KI JIH PRINAŠA PRENOVA VISOKOŠOLSKEGA SISTEMA. OSREDNJI CILJ TE DEKLARACIJE, KI JE BILA PODPISANA JUNIJA 1999, JE OBLIKOVANJE ENOTNEGA EVROPSKEGA VISOKOŠOLSKEGA PROSTORA.

V Evropi se namreč vzpostavlja skupni delovne sile in končni cilj bolonjskega procesa je medsebojno priznavanje diplom, kar bi vsem diplomantom omogočilo vključitev na ta trg in torej zaposlitev kjer koli v Evropi.

KREDITNI SISTEM ŠTUDIJA

Bolonjski proces stremi k večji mobilnosti študentov, kar pomeni možnost opravljanja celotnega študija ali le dela študija v tujini. Dostop do študija na tujih univerzah bo tako mnogo lažji in hitrejši. K temu bo veliko pripomogla uvedba kreditnega sistema študija, ki bo olajšala priznavanje opravljenih obveznosti na matični univerzi po vrnitvi s študija v tujini ter oblikovanje dela študija po lastnih željah.

Kreditni sistem ECTS (European Credit Transfer System) omogoča lažje razumevanje študijskih programov in lažjo medsebojno primerjavo le-teh, tako za domače kot za tuje študente. V praksi to pomeni, da se bo vsak študijski predmet ovrednotil s kreditnimi točkami, pri čemer bo študent v okviru vsakega letnika študija moral pridobiti določeno število kreditnih točk, in sicer 60.

SE BO ŠTUDIJ KAJ SPREMENIL?

Sedanji dodiplomski študij bo preoblikovan v prvo diplomsko stopnjo, druga stopnja pa bo nadomestila sedanji magistrski študij. Obe stopnji bosta skupaj trajali pet let, od vsake posamezne visokošolske institucije pa bo odvisno, ali bo izbrala:

:: **3 + 2 sistem** (prva diplomska stopnja traja tri leta, sledi ji dvoletna druga stopnja) ali

:: **4 + 1 sistem** (štiri leta prve stopnje, ki se nadaljuje z enim letom druge diplomske stopnje). Za nekatere študijske programe t. i. reguliranih poklicev (medicina, stomatologija, farmacija ...) obstaja tudi možnost daljših študijskih ciklov, pri katerem študent neposredno pridobi izobrazbo druge stopnje, tretja stopnja pa je doktorski študij.

Novost je tudi priloga k diplomi, ki bo sestavni del diplome. Posredovala bo informacije o visokoškolskem sistemu in uspešnosti študenta (ocene), poenoten bo opis narave, stopnje, vsebine in statusa študijskega programa, ki ga je uspešno zaključil diplomant. Priloga k diplomi prinaša večjo preglednost procesa študija in omogoča akademsko ter poklicno razpoznavnost kvalifikacij posameznika.

PLUSI & MINUSI

Vse to pomeni, da bo potrebno korenito spremeniti obstoječe študijske programe in vprašanje je, kakšni bodo novi študijski programi in kako bodo primerljivi z dosedanjimi. Dodiplomski študijski proces naj bi se sicer skrajšal na 3 leta, vendar se pojavlja možnost, da bi delodajalec lahko mislil, da je tak študent manj usposobljen kot tisti, ki je do diplome potreboval štiri leta. Kakšna bo usposobljenost oziroma zmožnost za zaposlitev bolonjskih diplomantov še ni znano, saj je bilo v Sloveniji letos moč prvič izbirati tudi med študijskimi programi, ki že ustrezajo novim merilom, te diplomante pa lahko pričakujemo šele čez tri leta. Vendar prevladuje mnenje, da bodo ti diplomanti bolj usposobljeni za nadaljevanje študija kot za zaposlitev.

Tako bo tak študent prisiljen vpisati še drugo stopnjo in zopet se postavlja vprašanje, ali bo bolonjska reforma res prinesla skrajšanje študija, kakor pobudniki vseskozi napovedujejo.

VPRAŠANJ, KI JIH PRINAŠAJO NOVOSTI V ŠTUDIJSKEM PROCESU, JE ŠE VELIKO. MNENJA SI MNOGOKRAT NASPROTUJEJO, KAJ PA BO REFORMA RES PRINESLA, BOMO VIDELI ŠELE ČEZ NEKAJ LET.

RIGA JE METROPOLA V NASTAJANJU. PO NEURADNIH PODATKIH IMA MILIJON PREBIVALCEV (URADNO 750.000), KAR JE SKORAJ POLOVICA LATVIJSKEGA PREBIVALSTVA. S SVOJO SPECIFIČNO GEOGRAFSKO LEGO NA BREGOVH ŠIROKE PLOVNE REKE DAUGAVE IN NEPOSREDNI BLIŽINI BALTSKEGA MORJA PREDSTAVLJA POMEMBNO PROMETNO KRIŽIŠČE. TO JE VPLIVALO TUDI NA SVOJEVRSTNO ZGODOVINO MESTA, KI SO MU VLADALI SKORAJ VSI SOSEDJE IN VSAK PO SVOJE PRISPEVALI K ARHITEKTONSKI, JEZIKOVNI IN ETNIČNI PESTROSTI MESTA. DOBRA TRETJINA MEŠČANOV JE NAMREČ RUSKO GOVOREČIH, KI IMAJO TEŽAVE Z INTEGRACIJO V SODOBNO LATVIJSKO DRUŽBO. RIGA JE SICER POSTALA MODERNO, EKONOMSKO, KULTURNO IN IZOBRAŽEVALNO SREDIŠČE BALTSKE REGIJE. OBENEM PA JE MESTO MLADIH – ZARADI ŠTEVILNIH UNIVERZ IN DEJSTVA, DA JE VSE POMEMBNEJŠE FUNKCIJE V DRUŽBI PO LETU 1991 PREVZELA MLADA GENERACIJA.

KAKO TJA?

Najceneje in najbolj priročno je leteti z Brnika z letalsko družbo Easy Jet (www.easyjet.com) do Berlina (po potrebi zažurat eno noč v nemški prestolnici, kar omogočajo odlične povezave javnega prevoza med središčem in letališčem Schönefeld) in potem dalje do Rige. Seveda je treba paziti na pravočasen nakup karte. Sicer pa vam ostaja možnost vlaka (www.ldz.lv/en/sarakstsl.htm; www.bahn.de), avtobusa (www.ecolines.lv; www.eurolines.lv) ali lastni prevoz.

KAKO KAM

Samo letališče je od središča mesta oddaljeno le 13 km. Najceneje je seveda z avtobusom, ki vas bo stal 0,20 lata. Odhod avtobusa je vsakih 10-30 minut, vožnja pa traja okrog 30 minut. Če pa imate raje udobje, lahko vzamete taksi za 5-7 latov. Javni promet je dobro urejen (www.ftp.lv). Posebnost je nakup vozovnice, ki ga opravite na samem avtobusu, trolejbusu ali tramvaju pri prodajalki, ki se sprehaja gor in dol, stane pa 20 centimov na vožnjo. Najboljši način pa je vzeti pot pod noge in se sprehajati po starih ozkih tlakovanih uličicah in parkih.

Če boste žurali pozno v noč in se želeli vrniti s taksijem, je bolje da pokličite taksi po telefonu (Taksi LV, tel. +371 8009922, največ 0,40 lata na km), sicer vas bodo skušali prinesiti okrog.

TUDI SPATI JE TREBA

Izbirate lahko med številnimi možnostmi od hotelov, hostlov, študentskimi domovi do bed & breakfast prenočišč (www.inyourpocket.com/latvia/riga/en). Študentski domovi so vsekakor najcenejša varianta, od 5-10 latov, vendar so ponavadi daleč od centra. Zato vam priporočam mladinski hotel ARGONAUT, prenovljen, v središču mesta s pestro dodatno ponudbo in ugodnimi cenami (6-12 latov na noč): www.argonauthostel.com.

NAOKOLI

Riga je mesto, ki ga najboljše doživite s sprehajanjem po starem mestnem jedru. In po velikem parku sredi mesta. Številni trgi, ozke uličice, prijazni in nasmejeni ljudje, mešanica generacij. Na ta način opaziš veliko nenavadnih malenkosti. Ena takih je poseben običaj, da mladoporočenci na mostiček v parku zaklenejo ključavnico s svojimi imeni in datumom poroke.

:: Največja znamenitost mesta je KIP SVOBODE sredi mesta, ki ga nenehno stražita dva vojaka. V času sovjetske okupacije so Mildo (ženska figura na vrhu kipa), ki v rokah drži tri zvezde, imenovali mati Rusijo, ki ima v rokah tri baltske države (dejansko gre za tri zgodovinske latvijske pokrajine).

:: Med muzeji je najbolj zanimiv t.i. OKUPACIJSKI MUZEJ, kjer je prikazana kruta usoda Latvije, ki se je znašla v primežu nacistične in kasnejše sovjetske okupacije (vstopite lahko v maketo zloglasnega gulaga).

:: Še dve posebnosti mesta sta TOVARNA ČOKOLADE Emila Gustava in TOVARNA MILA Stendera ziejpu fabrika.

:: Poseben insajderski namig: privoščite si kavico v kavarni SKYLINE v hotelu Reval Latvija, saj vas stekleno dvigalo popelje do vrha stavbe, od koder je prekrasen razgled nad mestom.

:: Seveda pa ne smete pozabiti na obisk savne. Najbolje, da spoznate nekaj lokalne mladine in se z njimi odpravite na SAVNA PARTY. Verjemite mi, ne bom vam žal ...

:: Priporočam tudi krajši izlet izven prestolnice, predvsem na obalo baltskega morja (edinega v Evropi, ki pozimi zamrzne). JURMALA (www.jumala.lv) je največje letovišče v baltski regiji in od Rige oddaljeno samo 25 km (dobre povezave z vlakom ali avtobusom). Čaka vas 33 km dolga bela peščena obala, krasni iglasti gozdovi, stare lesene hiške iz 19. stoletja ter sodobna turistična infrastruktura.

ZA ŽELODČKE

Že omenjena jezikovna in kulturna pestrost mesta se odraža tudi v kulinarčni ponudbi. Latvijska prestolnica vam nudi skoraj vse od tradicionalne latvijske kuhinje, nekdanjih sovjetskih jedi, ruske, ukrajinske, gruzijske in hebrejske kuhinje do drugih bolj znanih kuhinj. Posebna veriga restavracij latvijske hrane z imenom LIDO je zagotovo najcenejša in hkrati

RIGA

najbolj zanimiva opcija. Zlasti, če se odpravite, se odpravite na rob mesta s tramvajem številka 7 v največji LIDO Krasta lela, ki je pravi zabaviščni park, še posebej pozimi, ko zimska pravljica z velikanskim drsalniščem zaživi v vsej svoji lepoti (kljub temperaturi do 20 stopinj pod ničlo). Sicer pa si lahko v središču mesta lakoto potešite tudi v CHILLI PIZZA (priporočam predvsem nedeljski brunch) in študentski menzi, t.i. PELMENI.

ŽURERSKA DEJAVNOST

Glasba je za Latvijce kot zelo muzikaličen narod izrednega pomena, saj so si leta 1991 tako rekoč s pesmijo pripeli neodvisnost (velikanska veriga ljudi se je razprostirala čez vse tri baltske države). Politika spodbujanja mladih talentov je privedla do uspešne glasbene industrije »made in Latvia«, ki je zlasti vzpodbudna za številne mlade skupine, kot so na primer Brainstorm.

Klubi so med tednom ponavadi odprti do dveh, za vikend pa do petih zjutraj, vendar pogosto obratujejo še dlje. Nekateri klubi nimajo vstopnine, pri ostalih pa se giblje med 2 in 5 latov. Priporočamo naslednje:

:: CASABLANKA – kombinacija dobre maroške restavracije, bara in kluba z jazz, blues, funk and soul koncerti. Odlično za romantičen večer v dvoje ali sproščujoč chill-out.

:: PULKVEDIM NEVIENS NERAKSTA - NOBODY WRITES TO COLONEL – klub v dveh nadstropjih, dva DJ-a, zgoraj ponavadi bolj funk in hip hop, spodaj pa dance, pop in rock. Zelo sproščujoča in prijetna atmosfera, vedno polno mladih.

:: NAUTILUS – stylish klub, zgrajen v obliki podmornice v treh nadstropjih s tremi plesišči. Rolajo predvsem dance glasbo, soulful house, disco house in happy house v skladu s smernicami svetovno znanih klubov in DJ-ov. Če iščete nekaj posebnega, boste to našli tukaj.

:: DEPO – alternativni klub, kamor zahajajo predvsem ljubitelji underground glasbe. Tukaj boste lahko slišali vse od znanih latvijskih skupin do garažnih bendov. Glavni kriterij izbire benda je izvirnost. Klub premore tri dvorane in kavarno, v kateri znani glasbeniki čez dan delajo kot natakariji.

:: XXL – odličen gejevski klub, odprt za vse, ki imajo radi dance in pop glasbo. Nudi vse od bara, darkroom-a in go-go plesalcev do tematskih večerov in sproščenega vzdušja.

MESTNI OCVRKI

Mesto je polno zanimivih kulturnih in športnih prireditev čez celo leto. Preverite jih lahko na spletni strani www.rigatourism.com/riga (Events).

Veliko je različnih glasbenih festivalov in drugih prireditev povezanih s petjem in folkloro. Največje praznovanje pa je vsako leto ob poletnem solsticiju, torej 23. junija. Takrat se tradicionalno prižgejo številni kresovi in se je poseben sir.

Bolj športno obarvani ocvirki so junijsko tekmovanje »Mladi ribič«, avgustovski turnir v rolanju (inline-skating) v Mežaparkstek, tek okrog jezera Maras ezers v oktobru. Športni vrhunec pa bo Latvija doživela spomladi 2006, ko bodo gostili svetovno prvenstvo v hokeju na ledu, kjer bo med drugim sodelovala tudi Slovenija.

TEŽAVE

Slovenija nima veleposlaništva v Latviji, tako da se je v primeru kakršnih koli težav treba obrniti na Veleposlaništvo Republike Slovenije na Švedskem (Styrmansgatan 4, 1st Fl. 114 54 Stockholm, tel: +468 54 565 885, vst@mzz-dkp.gov.si), ki je pristojno tudi za baltske države.

EURO<26

Imetnike kartice EURO<26 čaka v Rigi nekaj popustov pri prevozih, etnografskem in drugih muzejih, nekaterih restavracijah, klubih, knjigarnah in drugih trgovinah. Več informacij: www.euro26.si

VEČ INFORMACIJ:

:: <http://latviatourism.lv>

:: www.li.lv/en

:: www.rigathisweek.lv

:: www.virtualriga.com

:: www.viariga.com

IRIAN JAYA:

treking po kameni dobi

IRIAN JAYA, BOLJ ZNANA KOT ZAHODNI IRIAN ALI ZAHODNA PAPUA, LEŽI NA ZAHODNEM DELU OTOKA NOVA GVINEJA IN JE NAJVEČJA INDONEZIJSKA PROVINCA. S SVOJIMI OGROMNIMI, ŠE POPOLNOMA NERAZISKANIMI PODROČJI JE PRAVI MAGNET ZA VSE, KI SI OD POČITNIC OBETAJO VELIKO VEČ KOT LE POLEŽAVANJE POD KOKOSOVO PALMO NEKJE SREDI RAJSKIH OTOKOV PACIFIKA.

Ko so Portugalci leta 1511 opazili otok, so ga poimenovali Ilhas dos Papuas (otok skuštranih glav). Nizozemski raziskovalci so nato otok poimenovali NOVA GVINEJA, saj so jih otoški prebivalci zaradi zelo temne kože spominjali na črne domorodce v Afriški Gvineji. Pod Nizozemci se je zahodni del otoka imenoval Nizozemska Nova Gvineja, ko pa je ta del leta 1969 politično prišel pod indonezijsko oblast, se je preimenoval v ZAHODNI IRIAN, kasneje IRIAN JAYA (zmagoviti Irian). Irian pomeni dobesedno »vroča zemlja, ki se dviga iz morja«.

PRVINSKI TREKING

Za pravo dozo adrenalina, vonja po še čisto pravi kameni dobi in veliko mero neznanega, vsem planiranju navkljub, je Irian »The place to be«. Ozemlje, veliko za 21 Slovenij, se lahko pohvali le z 1,6 milijona prebivalcev, ki pa zaradi neprehodnih področij in popolne izoliranosti govorijo zavidljivih 250 jezikov. Obsežna močvirja na jugu, mogočne zaplate tropskega deževnega gozda in gorska veriga, kjer se najvišji vršaci dvignejo preko 5000 metrov, v svojem ostrčju skrivajo čudovito dolino Balijem, ki je idealno izhodišče za trekinge v svet, ki ima kaj malo skupnega z našim. Cest v notranjost otoka ni, letalske povezave pa tudi niso za tiste, ki so preobremenjeni z varnostjo in udobjem. V mestu Wamena ni težko najti nosačev in kuharja, s hrano pa se je dobro založiti že prej, saj so tu cene krepko eksotične, izbira pa zgolj na simbolični ravni. Narava je enkratna, zelena preproga tropskega pragozda, pogrnjena čez strme vrhove vse do deroče besnečih rek nekje daleč v globokih dolinah. Samo redki, viseči in že popolnoma gnili in prepereli mostovi bolj nežnim dušam niso v največji užitek.

WA, WA, WA!

V dolini in njeni okolici živi ljudstvo Dani, ki so postali znani predvsem po svoji eksotični moški garderobi. Možakarji so oblečeni zgolj v dolge posušene buče, imenovane kotek, ki jim služijo namesto spodnjic. Glavno skrb posvečajo svojim prašičjim ljubljencem, ki kot plačilna valuta veljajo tudi pri nakupu žena, te pa potem pridno obdelujejo v strme bregove umetno obdelane terase sladkega krompirja, ki predstavlja skoraj 90 odstotkov tamkajšnje prehrane. Kot prijazni škratje iz otroške pravljice se sramežljivo skrivajo ob poti, ko se sprehajamo po strmih ozkih stezicah, ki vodijo do njihovih vasi. Wa, wa, wa, wa se sliši njihov pozdrav, ki v sebi skriva še veliko ostalih informacij. Tako z dolgo serijo Wa, wa ...jev malo poklepetam o vsem mogočem z mišičastim možicem z velikim prašičjim čekanom v nosu ter dolgim lokom s šopom bambusovih puščic v roki.

V PRIMERU DEŽJA VOJNA ODPADE ...

Prijazni Daniji v vsej drugičnosti slovijo tudi po svojih plemenskih vojnah, na katere gledajo bolj kot na razburljiv in nevaren šport kot pa na pravo vojno. Je pa res, da se vsakih deset let nabere dovolj zamer glede žensk in prašičkov, da se lahko cela dolina prav grdo pobija med seboj v velikih plemenskih vojnah. To so dnevi, ko je izgled bojevnika vsaj tako pomemben kakor sam izid boja. Umetelno poslikana gola telesa z izbranimi in dragimi peresi v glavah so prizori, ki jih zlepa ne pozabiš. Vojna naj bi odpadla le v primeru dežja, saj so okrasna peresa le predragocena, da jih namoči tropski dež! Ko bi bilo tudi drugod življenje tako preprosto. Wa, wa, wa ...

KO GRE NA POČITNICAH KAJ NAROBE ...

KO POMISLIMO NA POČITNICE IN POTOVANJA, IMAMO ZELO ROMANTIČNO PREDSTAVO. EKSOTIČNE EKSPEDICIJE, OČARLJIVE DESTINACIJE, BOGASTVO IZKUŠENJ ... AMPAK POZITIVEN OBČUTEK SE KAJ KMALU LAHKO RAZBLINI, KO SE POJAVI KAK PROBLEM. KAJ NAREDITI V TAKIH PRIMERIH, KAJ JE TREBA UPOŠTEVATI? SLEDIJO NAMIGI ZA POTOVANJA, KO GRE NENADOMA NEKAJ NAROBE ...

1. Ti je mama dala kakšen poljubček preveč in si zato zamudil/a letalo?

Letalo te ne bo čakalo. Potniki se morajo vsaj eno uro pred odhodom prijaviti na »check-in«. Lahko se tudi zgodi, da je letalo v fazi vkrcavanja, ti pa ne moreš priti do njega pravočasno. V tem primeru se odpravi do pulta svoje letalske družbe, uporabi ves svoj šarm in kdo ve, mogoče se bo pa našel kakšen nadomestni let, ne da bi bilo za njega treba plačati ... Ampak v večini primerov bo za tak let treba olajšati denarnico.

2. Se pojaviš na letališču pravočasno za »check-in«, pa je letalo že zasedeno?

Večinoma so potniki evropskih letalskih družb dobro zaščiteni. Ponavadi ti pripada nov let ali povrnitev stroškov letalske karte. Predvsem pa ti pripada tudi »odškodnina«, ki se giblje nekje med 75 in 600 evri. Če pa moraš zaradi »prebukiranega« leta slučajno prespati, ti mora letalska družba poiskati še prenočišče.

3. Uspelo ti je brez komplikacij vzleteti in pristati, ampak žal prtljagi ni ...

Odpravi se do pulta svoje letalske družbe ali do informacijskega okenca. Tam boš lahko izpolnil obrazec in se dogovoril za praktične podrobnosti. Marsikatero od evropskih letalskih družb povrne stroške za tvoje novo spodnje perilo, hlače, zobno ščetko ...

Ne boš prvi/a, ki je padel/a na to finto. Najprej še enkrat dobro poglej svoje dokumente v zvezi s prijavo in potrditvijo rezervacije. Če v njih ni omenjena garancija, potem je nisi obvezan/a plačati. Če lastnik ali uprava hostla še vedno vztraja, lahko kontaktiraš lokalno turistično organizacijo.

Če ste obvezani plačati garancijo, potem je najbolje, da se istočasno popiše stanje sobe. In to do najmanjšega detajla – tudi če manjka košček ometa ali je pokvarjena luč ali pa manjka ena žlica v jedilnem setu ... To sicer vzame nekaj časa, ampak ti bo kasneje prihranilo veliko nevšečnosti. Če boste zapustili sobo takšno, kakršna je bila, oz. če niste nikjer podpisali, da ste prevzeli sobo v perfektnem stanju, potem ti lastnik ne more nič in ti mora vrniti denar za garancijo.

V tujini moraš poiskati ambasado in imeti s seboj dve novejši sliki za osebni dokument. V večini primerov bo izdelava novega potnega lista trajala kake tri dni. Sicer pa se lahko na ambasado obrneš tudi, če se znajdeš v tuji državi brez denarnice ali kaj podobnega. Seveda naše ambasade ne boš našel v čisto vsaki državi in v tem primeru se lahko obrneš na ambasado katerekoli EU države. Seznam slovenskih ambasad in veleposlaništev najdete na www.slgov.si/mzz

Če si izgubil/a letalsko karto ali so ti jo ukradli, je najbolje, da to takoj prijaviš na policiji in potem še pri svoji letalski družbi. Če si se pred potovanjem zavaroval/a, potem lahko tudi njih obvestiš o dogodku. V večini primerov ti bodo skušali pomagati.

Cel kup stvari gre lahko narobe na potovanju ... to pač spada k avanturističnemu delu počitnic. Ampak če ohranite trezno glavo, se večina problemov lahko razreši hitro in ko boste prijateljem po vrnitvi pripovedovali o tem, se boste dogodku morda celo smejali ...

e-odpadki e-waste

NE MOREMO SI ZAMISLITI DANAŠNJEGA SVETA BREZ RAČUNALNIKOV. RAČUNALNIKI SO POSTALI TAKO SAMOUMEVNI IN VSAKDANJI, DA NITI NE POMISLIMO, DA SE LAHKO V NJIH SKRIVA VELIK EKOLOŠKI PROBLEM.

ZNAČILNO ZA RAČUNALNIŠKO TEHNOLOGIJO JE, DA ZELO HITRO ZASTARA IN POSTANE NEUPORABNA. GLEDE NA VEDNO VEČJO RAST ŠTEVILA RAČUNALNIKOV, KI SO V UPORABI, PA TO V PRIHODNOSTI PREDSTAVLJA ZELO VELIKO KOLIČINO STRUPENIH ODPADKOV, KI JIH JE POTREBNO PRAVILNO IN SKRBNO UNIČITI ALI RECIKLIRATI.

SPozNAJ SVOJ RAČUNALNIK!

Vsak računalnik vsebuje okolju in ljudem zelo strupene stvari, med njimi najdemo težke kovine, kot so svinec in kadmij in predvsem mnogo živega srebra. Razni plastični sestavni deli pa ob nepravilni reciklaži (ponavadi plastična ohišja in ovoje žic kar zažgejo) sproščajo visoko toksičen dioksin. Pravilna in za okolje prijazna reciklaža je draga in zahteva zelo dobro usposobljene ljudi. Po raziskavah sodeč je 10 krat ceneje, če država pošlje takšne odpadke na Kitajsko ali v države tretjega sveta, kot pa da bi jih pravilno reciklirali doma. Uporaba računalnikov pa konstantno narašča; v določenih državah ima računalnik doma že več kot 50 % gospodinjstev. V 4-6 letih računalnik zastara in postane neuporaben, vendar se ta trend stopnjuje in pričakovati je, da bo potrebno računalnike menjavati na 2-3 leta. Že sedaj pa na vsak novo izdelani računalnik eden zastara.

Kakšne posledice za okolje in ljudi lahko imajo takšni odpadki pa so pred nedavnim odkrili aktivisti določenih okoljevarstvenih organizacij, ki so obiskali obrate za reciklažo računalnikov na Kitajskem. Določena mesta se dobesedno kopljejo v gorah plastike, žic, stekla monitorjev in strupenega pepela. Reciklaža namreč poteka tako, da žice in ostale dele, z namenom, da bi izločili kovine, enostavno zažgejo na prostem in ko se pepel shladi, iz njega poberejo kovino. To delo opravljajo tudi otroci. V nekaterih mestih zaradi tega nimajo več pitne vode in precej ljudi je obbolelih za boleznimi dihal in rakom.

RECIKLAŽA = IZVOZ?

Bogatejše in tehnološko bolj razvite države se dostikrat elektronskih odpadkov znebijo na zelo eleganten način tako, da jih pač izvozijo v države tretjega sveta kot material za reciklažo in ne kot nevarne odpadke. V takšnem početju zopet prednjači ZDA, ki nima učinkovitih zakonskih določil o takšnih tematicah,

ali pa jih ne spoštujejo. Po raziskavah so ocenili, da naj bi se v ZDA trenutno nahajalo več kot 300 milijonov zastaranih in neuporabnih računalnikov ter monitorjev. Večino tega hranijo ljudje doma in če bi se vsi naenkrat odločili, da odvržejo neuporabno računalniško opremo, bi se severna Amerika kopala v računalniški nesnagi.

V Evropi obstajajo regulative, ki urejajo ravnanje in še posebej transport ter uvoz in izvoz takšnih odpadkov. Npr. Baselska konvencija, ki je bila sprejeta leta 1989, določa in predpisuje uvoz, izvoz in ravnanje z nevarnimi odpadki. Nekaj evropskih držav, kot so Belgija, Nizozemska, Norveška, Švica in Švedska pa je že sprejelo zakone, ki se nanašajo izključno na recikliranje elektronskih odpadkov. Vendar pa takšna iniciativa, ki predstavlja le majhen del sveta, ne bo zadosti.

ODGOVORNOST PROIZVAJALCEV

V prvi vrsti bi morali odgovornost za pravilno ravnanje s takšnimi odpadki prevzeti proizvajalci računalnikov in računalniške opreme, ki dobro vedo, kakšen vpliv imajo strupene snovi njihovih izdelkov na okolje in ljudi. Poiskati bi morali druge manj škodljive materiale ter predvideti načine za njihovo reciklažo. Vlade posameznih držav pa bi morale poskrbeti za temeljitejši nadzor nad takšnimi odpadki in ne bi smele podlegati pritiskom določenih lobijev, ki jim gre pri celi zadevi samo za dobiček. Vsekakor ne bomo rešili teh problemov na način, da jih preprosto pometemo nekam, kjer ne bodo na očeh. In če se bomo še naprej tako obnašali, bodo računalniki res zadnja stvar, ki nam lahko pomaga.

KAJ LAHKO SAMI STORIMO?

Vsekakor se moramo pričeti zavedati resnosti takšnih problemov, njihovih vplivov na naše okolje in tudi naše zdravje. Poskušajmo se čimbolj izobraziti o ekoloških tematicah, večina problemov nastane zaradi ignorance in nevednosti tako industrije kot nas, ki problemov ne opazimo, ker jih niti ne poznamo. Znani so tudi primeri, ko je iniciativa posameznikov pripomogla k preusmeritvi določenih proizvajalcev na čistejšo proizvodnjo nekaterih elektronskih aparatov. To so dosegli preprosto z nenehnim opozarjanjem in konzultacijo s samimi proizvajalci preko e-pošte in drugih medijev. Tako so jih opozorili na napake in s časoma so tudi proizvajalci dojeli, da uporaba takšnih materialov ne samo, da škodi zdravju ljudi, pač pa tudi njihovem ugledu in podobi v javnosti.

bolje me **HRANITE!**

NA SPLOŠNO BI LAHKO REKLI, DA JE ZA PRAVILNO IN PREDVSEM ZDRAVO PREHRANJEVANJE VSAKEGA DRŽAVLJANA POSKRBLJENO ZGOLJ V ČASU, KO HODIMO V VRTEC IN V OSNOVNO ŠOLO. V SREDNJI ŠOLI PA SE NADZOR NAD PREHRANO NEKOLIKO IZGUBI, KAR PREDSTAVLJA KAR VELIK PROBLEM, ČE UPOŠTEVAMO, DA JE ZA MNOGE TO ZELO NAPORNO IN TEŽKO ŽIVLJENJSKO OBDOBJE, TAKO FIZIČNO KOT PSIHIČNO. TO JE OBDOBJE, V KATEREM TELO ŠE RASTE IN POTREBUJE ZA NEMOTENO DELOVANJE TUDI PRAVILNO PREHRANO. HKRATI GRE ZA OBDOBJE, KI JE ZA MLADOSTNIKA LAHKO ZELO UTRUDLJIVO; ZAČNE SE UKVARJATI S SAMOPODOBO, Z ISKANJEM SAMEGA SEBE, LJUBEZNI IN SVOJEGA PROSTORA POD SONCEM.

POVEJ MI, KAJ JEŠ, IN POVEM TI, KAKO MISLIŠ

Raziskava, ki je bila opravljena v enem izmed slovenskih mest, je pokazala, da so prehranjevalne navade srednješolcev slabe, saj ne jejo zdravih obrokov, prevelikokrat pa izpustijo tudi zajtrk in med obroki jedo razne prigrizke. K temu dodatno pripomorejo dejstva, da skorajda vsak mladostnik v srednji šoli seveda varčuje z denarjem, ki mu ga za malico namenijo starši, pa tudi časa med odmori je premalo, da bi si srednješolec lahko kupil kaj drugega kot pa sendvič v najbližji trgovini in ga v miru tudi prebavil ... Zato je pomembno, da srednješolci sami naredijo nekaj zase. Najprej si je treba seveda priznati, da je za tovrstno aktivnost potrebno kar nekaj motivacije, saj se nas večina sploh ne zaveda, koliko povezav obstaja med prehranjevanjem in stanjem duha; morda smo kdaj razdražljivi in vse, kar nam manjka, je samo kozarec vode, a se tega ne zavedamo (pomanjkanje vode v telesu povzroči padeč koncentracije); nekajkrat izpuščeno kosilo in mletje »junk fooda« (hot dog, krof, pice, čokolade, čips) je lahko včasih vzrok, ki nas morda privede do depresivnega počutja ipd ...

SUPER VELIKI JAZ

Za stimulacijo priporočamo ogled filma Super veliki jaz, kjer si lahko natančno ogledate, kaj se zgodi s človekom, tj. z njegovim psiho-fizičnim stanjem, če se dalj časa prehranjuje telesu neprijazno – v verigi restavracij hitro pripravljene hrane. Toda, kaj storiti? Prvi korak je zagotovo premišljevanje in zavedanje o tem, kar vnašamo v telo. Če ste kdaj res naredili tisti poizkus s katero koli obarvano pijačo z mehurčki (v kokakolo vržeš malo hrenovke in počakaš nekaj trenutkov), potem se boste verjetno, preden vase zlijete liter pijače, naslednjič vsaj malo obotavljali. Če pojemo hrano z veliko maščobe in ogljikovimi hidrati, se nam zna zgoditi, da dobimo napad nenadne lenobe, medtem ko nam sladkarije, čeravno niso zdrave, vsaj povrnejo nekaj energije.

Drugi korak pa predstavlja odločitev za boljšo izbiro. Namesto Fante raje spijte 100 % naravni sok ali pa vodo, namesto sendviča jabolko ali solato z najljubšim prelivom, če pa se ne zmorete upreti sendviču, pa vsaj noter potlačite kakšen kos zelenjave (list solate ali malo paradižnika). Banana in kuhano jajce sta dobra za spomin, mleko za povečanje pozornosti, losos na žaru pripomore k nastajanju možganskih celic, jabolko pa pomaga možganom med obroki. Tako pa nasprotno čips zaradi velike količine soli povzroča dekoncentracijo, piškoti in torte pa delajo možgane počasnejše.

KAMPANJA BOLJE ME HRANITE (FEED ME BETTER)

Kampanjo za izboljšanje srednješolske prehrane je v Angliji začel znani kuhar Jamie Oliver z namenom, da bi izboljšal kvaliteto in okus hrane, ki jo učenci dobijo v šoli. Tudi premier Tony Blair je obljubil, da bo na tem področju nekaj ukrenil in tako je res organiziral, da se kar dobršna vsota denarja nameni za bolj kvaliteto kosilo in malico za srednješolca. Oliver je zbral 270.000 podpisov s peticijo za boljšo prehrano in naredil tudi nekaj televizijskih oddaj, da bi se tudi mladi začeli zanimati za to, kar jedo. Kampanja v Angliji je primer, kaj vse lahko slavna osebnost doseže, če se zavzame za konkreten družbeni problem. To pa ni edini način reševanja problemov, tako da lahko slovenski dijaki, medtem ko čakajo na slovensko verzijo Jamieja Oliverja, sami opozorijo javnost na problem prehrane bodisi z množičnim zbiranjem podpisov za peticijo bodisi da s kakšnim drugim načinom protesta pokažejo, da jim ni vseeno. Dijaki vseh dežel, združite se ...

UPORABLJAŠ INTERNET?

V DOBI, KO SMO SKORAJ VSAK DAN PRIKLOPLJENI NA INFORMACIJSKO POPKOVINO, IMENOVANO INTERNET, SE TO ZDI SKORAJ SMEŠNO VPRAŠANJE, KAJNE?

Te zanima, kako odvisni smo od navideznega sveta na internetu, kjer je možno izbrskati skoraj vse življenjsko pomembne informacije in opraviti skoraj vsa pomembnejša opravila od pogovora z »best friend/frendico«, kupovanja najboljše glasbe do plačevanja položnic ter svetovanja in izobraževanja na daljavo? In kaj vse tvoji vrstniki iščejo na netu in kje na netu se nahajajo?

Lansko leto smo na MISSS-u (www.miss.org) v namen raziskave »Potrebe mladih po informacijah in participaciji« anketirali okoli 800 mladih, mladostnikov med 12 in 17 leti, ter jih povprašali po vseh teh stvareh. In rezultati? Bili smo presenečeni.

VIRTUALNO DVORIŠČE

Seveda je jasno, da mladi del svojega prostega časa preživijo za računalnikom. Skoraj polovica med vami uporablja osebni računalnik vsak dan in nadaljnja tretjina nekajkrat tedensko. Zanimivo pa je, da informacij o preživljanju prostega časa ne bi najprej iskali na internetu, pač pa bi o tem povprašali prijatelje. Čeprav se

veliko odraslih, še posebej staršev in učiteljev, boji, da informacijska družba mlade razoseblja, se je izkazalo, da to najbrž ni čisto res, očitno prijateljstvo med mladimi ostaja ena glavnih vrednot.

Še več, internet postaja predvsem dvorišče za srečevanje in spoznavanje, za izmenjavanje mnenj in druženje mladih. Tistim, ki redno uporabljajo internet, so namreč najzanimivejše tiste spletne strani, kjer se srečujejo z drugimi vrstniki ter ostalimi ljudmi. Strani, ki jih mladi najpogosteje klikajo (poleg brskalnikov, kot so google, najdi.si in matkurja), so glasuj-zame.com, vijavaja.com, simpatije.net, Chat, Miniclip ...

INTERNET VS. MOBILNIK

Za mlade internet ni le prostor zabave, kar je drugi največji strah veliko odraslih. Več kot polovica se vsaj nekajkrat mesečno odpravi na internet z namenom reševanja domačih nalog ter pisanja seminarskih nalog. Vendar pa je mladostnikov, ki uporabljajo internet vsakodnevno, manj od naših pričakovanj - zgolj tretjina jih svetovni splet uporablja vsak dan, 81 odstotkov pa le nekajkrat mesečno.

Zanimivo je, da mladi raje kot internet uporabljajo svoj mobilni telefon – seveda, saj ga lahko imajo vsak trenutek ob sebi. Torej bi nas bolj kot

odvisnost in nevarnosti interneta morala skrbeti »zdrava« uporaba mobilnikov in še to najbrž ne samo pri mladih, pač pa pri vseh generacijah uporabnikov.

DIGITALNI SAMORASTNIKI

Veliko bolj pa je šokantno, da manj kot 10 odstotkov mladostnikov pridobi znanje o uporabi računalnika in interneta od učitelja ali računalniškega krožka. Polovica mladih je samoukov, ostalim so pomagali prijatelji ali sorodniki. Kar pomeni, da se več kot pol mladih brez posebnega vodstva sprehaja po virtualnih ulicah in spoznava njihova pravila. Če je šola tista, ki mlade razvija v uspešne, avtonomne ljudi, ki naj bi bili konkurenčni na trgu dela, je razmislek o izboljšanju šolskih programov z vsebinami informacijske družbe na mestu. Vendar to ni vaša odgovornost. Do takrat pa, dragi digitalni samorastniki, zabavno in poučno virtualno pohajkovanje!

uporabljaš internet?

ŽE DARWIN JE ODKRIL, DA JE ŽELJA PO LEPOTI STARA TOLIKO KOT CIVILIZACIJA, PRAV TAKO BOLEČINA, KI JO LAHKO TA ŽELJA SPROŽA. V SVOJI AVTOBIOGRAFIJI JE PISAL O "UNIVERZALNI STRASTI PO OLEPŠEVANJU", KI JE POGOSTO POVEZANA S "PRESENETLJIVO VELIKIM" TRPLJENJEM. TELESNI IDEALI SO NAJVEČKRAT NENARAVNI EKSTREMI, ZATO JIH LAHKO DOSEŽEJO ZGOLJ TISTI, KI IMAJO ČAS, DENAR IN USTREZEN ŽIVLJENJSKI STIL, DA SE LAHKO OBLIKUJEJO PO LEPOTNIH SMERNICAH.

Predstava o lastnem telesu, torej kakšno se nam zdi naše telo, in presoja teles drugih ljudi sta v izjemno veliki meri odvisni od ideala lepega in zaželenega telesa v posamezni družbi oz. kulturi. V človeški zgodovini so se telesne oblike, ki so veljale za privlačne, skozi stoletja precej spreminjale. Dandanes prikazujejo telesne ideale filmi, revije, oglasi, televizija. O idealih preteklih obdobjev pa lahko sklepamo iz zgodovinskih, filozofskih in literarnih del, umetniških upodobitev (slikarij, risb, kipov, fotografij) in trendov oblačenja. V kulturah, kjer se hitro spreminja moda oblačil, se definicije lepote spreminjajo v skladu s stili oblačenja. Medkulturne primerjave kažejo, da so sodobni lepotni ideali zelo raznoliki.

LEPOTNI IDEALI SKOZI ZGODOVINO

V zgodovini so se največkrat z lepotičenjem lahko ukvarjali samo najvišji sloji. Ti so se že na videz razlikovali od drugih ljudi, predvsem od pripadnikov nižjih družbenih razredov. Na ta način so izkazovali svojo civiliziranost in prestižnost. Standardi elegance so bili v času dvorne aristokracije za oba spola približno enaki: izumetničene pričeske ali lasulje, napudrani obrazi, našminkane ustnice, modni dodatki, visoke pete.

V poznem osemnajstem stoletju postanejo pomembnejše spolne razlike: moški so se začeli oblačiti preprosto, svojemu videzu so posvečali manj pozornosti, ženske pa so se vedno bolj obremenjevale s spreminjanjem in lepotičenjem svojim teles. Ženske se je k nečimrnosti spodbujalo, za moške je ta postala nedopustna. Biti lepa in ugajati možu je bil ženski poklic, pa tudi njihova želja in glavna ambicija.

ZAUBLJENOST JE (BILA) SEKSI ...

Če izhajamo iz umetnosti kot indikatorja lepotnih idealov in se ozremo predvsem po dosežkih slikarstva, vidimo, da je bila zaobljenost za zrele ženske do pred kratkim modna in erotična. Od srednjega veka do prehoda v dvajseto stoletje so imele prednost zajetnejše postave. Ne glede na modo, razmerja ali pozo modela je umetniško upodabljanje idealnih ženskih aktov usmerjalo vsaj eno pravilo: suho telo je grdo. Mršavost so povezovali z boleznijo in revščino.

Portreti lepih žensk so prikazovali okrogel trebuh, zaobljene boke, prsi so bile polne, toda skromne velikosti v primerjavi s preostalim telesom. Znan primer so tudi Rembrandtovi akti, npr. njegova Batšeba (1654). V poznem 18. stoletju so bili v modi korzeti, krinoline, podložki za pasom, privzdignjeno oprsje. Korzet je kljub zelo ozkemu pasu poudarjal okroglost žensk (nad in pod pasom). Celo v zahodnih družbah je bila zajetna in zaobljena ženska znamenje premožnosti še dobro stoletje nazaj. Okrogel moški trebuh je bil znak uspeha in dobrobiti. Obilna postava priča, da se oseba lahko prenajeda, kar je izbira, ki si je nižji sloji ne morejo privoščiti.

Že pred dvajsetim stoletjem pa so v obdobjih izobilja višji družbeni razredi stremeli k vitkosti in zavračali razkazovanje bogastva v obliki zajetnega telesa. Vitko telo je postalo znak visokega statusa, saj kaže, da oseba zaradi svoje premožnosti ne potrebuje telesne rezerve v obliki dodatne teže. In tako se je med leti 1890 in 1910 v Ameriki začela bitka proti debelosti, ki traja še danes in se je skozi dvajseto stoletje stopnjevala. Vitka, bolj vitka, supermodel?

VITKA - BOLJ VITKA - SUPERMODEL?

GLAVNA IDEJA OZ. NAMEN TELEFONA MLADI-MLADIM (01 510 16 70) JE, DA MLADI POMAGAJO, SVETUJEJO, SPODBUJAJO, INFORMIRAJO MLADE, SVOJE VRSTNIKE, S POGOSTO ZELO PODOBNIMI TEŽAVAMI, KOT JIH IMAJO ONI SAMI. TOREJ NA DRUGI STRANI TELEFONA NI NEKI 25 DO 35 LETNI STROKOVNO USPOSOBLJEN »RAVNO IZ FAKSA, KMALU SE BOM POROČIL, ŽIVLJENJE JE LEPO, SELIM SE V NOVO STANOVANJE ...« OSEBEK, AMPAK DRUG MLADOSTNIK, PUBERTETNIK IN ADOLESCENT, KI IMA ŠE MOZOLJE (IN VSE KAR SPADA ZRAVENI)

KDO DELA NA TELEFONU?

Telefon MLADI-MLADIM je projekt, ki deluje že od leta 1993 pod okvirom zavoda MISSS (Mladinsko Informativno svetovalno središče Slovenije, www.miss.org). Tu dela več kot 60 prostovoljcev mladostnikov in

menimo za dežurstva, kdaj in s kom, obravnavamo posebno težke klice, blebetamo, debatiramo, se gremo svetovalce drug drugim in smo vsi najbolj pametni, skušamo čimbolj upoštevati ta nove, kdaj jočemo, predvsem se pa smejimo! Velikokrat se zgodi, da imamo mi skupaj veliko večje probleme kot pa vsi klici, ki so iz cele Slovenije. Torej smo tudi mi tisti, ki včasih rabimo pomoč in tu jo tudi zelo učinkovito dobimo.

KAKŠNE KLICE PREJEMAMO?

Telefon je namenjen otrokom, mladostnikom in njihovim staršem (uradna razlaga). V resnici pa so poklicali že skoraj čisto vsi. Z analizo klicev smo ugotovili:

- :: da kličejo tako fantje kot dekleta v povprečju stari od 11 do 17 let,
- :: da je bilo veliko klicev izven urnika dežurstev,
- :: večina klicev je iz Ljubljane,

PRIMER KLICA

Sediš v sobi z nogami na mizi in blebetaš s sodežurnikom ali se učiš, bereš, ješ, rišeš, grizeš nohte, razmišljaš, telovadiš ..., ko zazvoni telefon! Živčno pogledaš na uro, se zadereš naj bodo vsi tihi (tudi če si sam), dvigneš slušalko in skušaš s čimbolj mirnim, spodbudnim in prijaznim tonom reči: "mladi-mladim prosim!" In še kakšno spodbudno stvar, da si klicatelj sploh upa kaj reči (še zmeraj nisem odkrila magičnih besed za to). Med pogovorom si pomagaš s posebnimi mapami polnimi naslovov, telefonskih števil, nasvetov, brošurc ... In ravno za to tukaj največkrat gre: posredovanje informacij. Kakršnih koli. Naj se gre za natikanje kondoma ali pa tel. številko od Varne hiše. Nekatere stvari že veš, za druge je pa treba malce pogledati. Mi se zelo zavedamo, da se vsakega problema ne da rešiti s spodbudnim pogovorom! Da se ga omiliti, pozabiti nanj za 2 uri, ne pa odpraviti. In zavedamo se, da smo še otroci in ravno za to so te telefonske številke, informacije ... in zmeraj

»HALO, HOUSTON? imam problem ...«

mladostnic starih od 14 pa tudi do 19 let. Med seboj smo si zelo različni, ne samo po starosti ... Poslušamo različno glasbo, oblačimo se drugače, hodimo ven na različne konce, družimo se z različnimi ljudmi in vrstniškimi skupinami, ki so si včasih celo v konfliktu. Včasih imamo zelo nasprotujoč vrednostni sistem, ideje, mišljenja ... Velikokrat je naša edina skupna točka MISSS. In to je čisto dovolj. Smo svojevrsten fenomen, saj večina od nas, če bi se spoznali pod drugimi okoliščinami (v šoli, v petek zvečer, v soseski ...), verjetno oz. kar 100 % ne bi niti pomislili na možno prijateljstvo!

KDAJ DELAMO?

Telefon je odprt oz. mi dežuramo vsak delavnik celo šolsko leto, od 15 –17 ure. Čeprav se nam dežurstvo velikokrat podaljša do šestih zaradi navala klicev deset čez pet ali pa kar zaradi klepetanja s sodežurnikom. Prvo leto, ko se uvajaš, zmeraj nekdo od starejših dežura s tabo oz. bolj ti z njim! Drugače pa imamo tudi vsako sredo sestanke, kjer se zberemo vsi prostovoljci (no, skušamo) in naši dve mentorici Nataša in Lili. Na sestankih se

- :: največ klicev mladih je zaradi problema **preživljanja prostega časa** (dolgčas jim je),
- :: na 2. mestu so **težave z drugim spolom**,
- :: klici na temo **odraščanja** so skrivali težave s prijatelji, samozavestjo, uveljavljanjem pri odraslih ...,
- :: na 4. mestu po pogostosti klicev so **problemi, povezani s šolo**,
- :: sledijo klici zaradi **težav doma** s starši, sorodniki, sorojenci ...,
- :: veliko je bilo tudi odloženih klicev, ki nam predstavljajo poseben izziv – prepričati naslednjega naj ne odloži
- :: in med vsemi temi klici je bilo pa tudi kar nekaj zelo resnih klicev (spolna zloraba, mladoletna nosečnost, zelo resna ogrožajoča samopodoba ...

nekdo v glavni pisarni! Mi nekoga lahko takrat prepričamo, naj se ne ubije – da življenje je vredno; ne (z)moremo pa jih rešiti iz peklenskih domačih razmer. Reši pa jih lahko telefonski klic iz naše telefonske številke! Ko se klic konča, vzameš poseben zvezek, kjer imamo zabeležen vsak klic. Kdo ga je prevzel, koliko časa je trajal, starost in spol klicatelja, opis problema oz. celotnega pogovora (jaz sem rekel to in on je rekel to ...)!

Zdaj, ko ste se prepričali, da telefon MLADI-MLADIM ni noben »bavbav«, nas kar pokličite! Na telefonsko številko (01) 51 01 6701

SOS ZA MLADE	TELEFON	URADNE URE
SOS telefon za ženske in žrtve nasilja	080 11 55	12h-22h / ned. in prazniki 18h-22h
Telefon Odsev se sliši	080 63 738	12h-14h in 17h-19h / pet. 12h-14h
Drogart	01 439 72 70	10h-18h
Tom telefon	080 12 34	12h-20h
Tvoj telefon	05 720 17 20	10h-18h
Tulifon	080 22 13	13h-15h
Zaupni telefon	01 234 97 83	16h-22h
Telefon Mladi mladim	01 510 16 75	8h-17h
Galtelefon	01 432 40 89	19h-22h
Ginekološka ambulanta za dekleta	01 472 38 12	7h-13h / čet. 13h-18h
Odprti telefon šolskega ministra	080 22 22	15h-18h zadnji poned. v mesecu
Svetovnica za motnje hranjenja Muza	01 425 03 38	13h-14h sre. in čet.
Ambulanta za zdravljenje motenj hranjenja	01 587 49 49	12h-14h
Cips – center za informir. in poklicno svetovanje	01 300 21 84	8h-16h / pet. 8h-14h
Zaupni telefon Samarijan	080 11 13	24 ur na dan

SLOVENIJA JE ZARADI SVOJEGA RAZGIBANEGA TERENA PRAVI RAJ ZA BLATNO PRAŠNO AVANTURISTIČNO REKREACIJO, IMENOVANO GORSKO KOLESARJENJE, POZNANO TUDI POD KRATICO MTB (MOUNTAINBIKE) OZ FRANCOSKIM IZRAZOM VTT (VELO TOUT TERRAIN = KOLO ZA VSE TERENE). GORSKO KOLO JE IZVRSTEN PRIPOMOČEK ZA RAZISKOVANJE NAJLEPŠIH KOTIČKOV NAŠE MALE DEŽELE POD ALPAMI.

RAZLICICE

Gorsko kolesarjenje lahko glede na uporabo kolesa razdelimo na več podzvrsti, v katerih se tudi tekmuje (koledar tekmovalnj: <http://tabla.xenya.si>):

- :: CROSS-COUNTRY oz. **XC** (čez drn in strn)
  - :: FREERIDE s tekmovalnji v 4 kros-u oz. **4X** (istočasno štartajo štirje tekmovalci), **dualu** in spustu oz. **DH** (downhill)
  - :: turno kolesarjenje oz. ALL MOUNTAIN
  - :: TRIAL-BIKING – izvajanje trikov na kolesu v urbanem okolju (čez klopce in druge bolj ali manj visoke mestne ovire)
  - :: DIRT JUMP – skakanje in vragolije v zraku
- Vsaka od navedenih skupin zahteva specifično kolo, prilagojeno namenu vožnje. Za kompromis med vsemi zvrstmi gorskega kolesarjenja veljajo kolesa razreda "All Mountain", ki so primerna tako za vožnjo v strme klance kot tudi za spuščanje po njih ter so tako primerna za najširši krog gorskih kolesarjev.

OPREMA

Za klasično še vedno velja kolo, ki mu v kolesarskem žargonu pravimo "hardtail". Ta kolesa imajo le prednji amortizer/vzmetenje, zadaj pa so zasnovana povsem klasično. Na splošno velja, da se za kakršnokoli resnejšo vožnjo ne splača kupiti kolesa pod 300 tisočaki, medtem ko vas bo dovolj kakovostno "osnovno" kolo za resnejše izlete v hribe stalo nekje med 100 in 150 tisoč tolarji. Kolesa enake kakovosti z vzmetenjem spredaj in zadaj so od klasičnih dražja za 150 do 200 tisočakov.

Za najboljše znamke koles veljajo: Specialized, Norco, Rocky Mountain, Giant, Yeti, Kona, Scott, Cult, Univega ..., vendar se je boljše odločiti za nakup kolesa po komponentah, saj v tem primeru lahko izberete, kar vam najbolj ustreza (geometrija okvirja, sedež, pedala, velikost gonilk ...). Kolo je za razliko od avtomobila sestavljeno iz standardiziranih delov. Na kolesu je tako idealno imeti komponente enega kakovostnega razreda, vendar žal v praksi ni tako, saj je za proizvajalca koles mnogo ceneje, če uporabi za najbolj vidne dele višjo kvaliteto (menjalniki, gonilke, prestavno zavorne ročice), ne pa tudi za manj vidne (sredinski ležaj, veriga, verižniki, pesti, zavorne čeljusti ...).

Zaščitna oprema:

- :: čelada je najpomembnejši del kolesarske zaščitne opreme; nikoli ne kolesarite brez čelade, omislite si tako, ki je uradno preizkušena z a-testi in opremljena z dovoljenji.

:: za ekstremno kolesarjenje boste potrebovali še ščitnike za roke, noge, hrbet itd. Najbolj priznani proizvajalci te opreme so: Sixsixone, Dainese, Casco, Giro, Ufo, Axo, Body armor ... Oblečila naj bodo iz materialov, ki prepuščajo vlago, tako da je koža stalno suha. Na daljših turah ne smemo pozabiti na nahrbtnik, v katerem naj bo rezervna obleka, vetrovka, dokumenti, hrana, pijača, pribor za prvo pomoč, orodje (imbus ključ), rezervni plašč (razen če imate tubeless zračnice), dva "montirača", tlačilko (pumpo) ...

KAKO ZACETI?

Glavna priprava je čimveč vožnje po različnih stezah, največ seveda po tistih blizu doma. Da s svojim početjem ne bi preveč posegli v naravo, moramo upoštevati nekaj pravil. Vožiti smemo le po urejenih in utečenih hribovskih poteh in cestah. Vožnja izven poti in po podrastu ni dovoljena, saj naredimo veliko škode. Prav tako ne smemo plašiti drugih kolesarjev, pešcev, živali ... ali precenjevati svojih zmožnosti. Na nekaterih predelih po Sloveniji, kot npr. v Triglavskem narodnem parku, velja uredba, ki prepoveduje vožnjo s kolesi v naravnem okolju. Če ste kdaj v dvomih, pojdite sporni del poti peš.

KJE NAJTI PRIMERNE PRAŠNE POTEI

Kot že rečeno, imamo doma, v naši mali, razgibani Sloveniji, izredne možnosti za gorsko kolesarjenje. Pri izbiri gorsko kolesarskih tur različnih težavnostnih stopenj naj vam bodo v pomoč številne internetne strani (ena takih www.MTBSlovenia.net) ter razni kolesarski vodniki z opisi poti, zemljevidi in komentarji avtorjev.

KOLESARSKI PARKI

- :: www.kranjskagora.mtbpark.si - kolesarski park v Kranjski gori s freeride progo s preko 25 ovirami, DH progo dolžine 2 km in 350 m višinske razlike, poligonom za manj izkušene ...
- :: www.pohorje.org - Mountain Bike Park na mariborskem Pohorju
- :: www.mtbpark.com - kolesarski park v Črni na Koroškem znajatraktivnejšimi spusti: **DIVJA JAGA** - proga za downhill, dolžina 3,7 km, 555 višinskih metrov; **KALVARIJA** - dolžina 4 km, 1000 višinskih metrov in **HUDI DIR** - več spustov v skupni dolžini 25 km

VEC O MTB ....

- :: www.bajk.net
- :: www.feltna.com
- :: www.mtbr.com
- :: www.dh-rangers.com
- :: www.pinkbike.de

BLATNO PRAŠNI ADRENALIN

FESTIVAL LENT

:: MARIBOR

:: 25. JUNIJ–10. JULIJ 2005

Multikulturni mariborski festival Lent se bo letos zgodil že dvanajstič. Z več kot 400 različnimi prireditvami in množičnim obiskom predhodnih let se uvršča med največje festivale te vrste v Evropi. Dravsko nabrežje se bo spremenilo v živahno kulturno in družabno središče, na triindvajsetih festivalskih prizoriščih pa se bodo izvajali koncerti klasične, jazz, popularne in etno glasbe ter večeri šansonov, gledaliških, plesnih predstav, kreativnih delavnic za otroke, športnih prireditev ... Skratka zadostna mera razlogov za obisk.

<http://lent.slovenija.net>

SUMMERBREJK '05

:: BLED

:: 19. AVGUST 2005

Za vse, ki vas »trgajo« lomljeni ritmi, bo tudi letošnje poletje poskrbljeno. Enota Brejkschnitta namreč že četrtrič

organizira open-air festival lomljenih ritmov, ki se bo letos dogajal le par sto metrov od blejskega jezera! V 14 urnem programu se bodo na njem zvrstili vrhunski artisti d'n'b in breakbeat-a iz Slovenije in tujine, med glavnimi zvezdami se obetajo švedski Seba ter britanska Loxy&Ink.

www.summerbrejk.com

TRNFEST

:: LJUBLJANA :: AVGUST 2005

V vrhuncu poletja, natančneje v drugi polovici avgusta, bo Trnovo zopet oživel, saj prihaja eden najbolj priljubljenih poletnih kulturno-umetniških dogajanj. Tudi letos obeta kvaliteten in žanrsko raznolik program, tako z domačo kot mednarodno udeležbo izvajalcev z različnih področij glasbe, gledališča, plesa, literature, filma, likovne in vizualne umetnosti, manjkalo pa ne bo niti izobraževalnih in ustvarjalnih delavnic. Trnfest se bo kot vsa leta prej dogajal na prostem pred KUD-om France Prešeren, prireditve pa bodo kot ponavadi brez vstopnine.

www.kud-fp.si/trnfest/trnfest.htm

ANA DESETNICA

:: LJUBLJANA :: 29. JUNIJ–3. JULIJ 2005

Mednarodni festival uličnih gledališč bo letos zabaval že osmo leto. Novost letošnje AD je nova programska vsebina imenovana Mašina. Cilj Mašina je omogočiti mladim, da se predstavijo, aktivno sodelujejo ter sklepajo mednarodne povezave. AD bo udeležencem nudila tudi strokovno pomoč pri izvedbi organizacije in nastopa.

www.anadesetnica.org

SOCA REGGAE RIVERSPLASH

:: TOLMIN, SOTOČJE

:: 7., 8., 9., 10. JULIJ 2005

Festival reggae in sorodnih melodij letos praznuje pol dekade. Priljubljenost festivala iz leta v leto narašča, kar se kaže v porastu obiskovalcev. Prizorišče dogajanja ostaja Tolmin, na soncu in peščeni plaži na Sotočju. Letos bodo v goste ponovno prišla največja imena svetovne reggae scene. Primarna želja organizatorja ostaja ozaveščanje ljudi, spodbujanje k miru, sožitju in veselju ter uživanju ob reggae glasbi izvajalcev. Letošnja novost je še večji poudarek na osrednjem programu z živimi nastopi, nedelja pa bo izključno namenjena predstavitvi kvalitetnih "sound systemov" od vsepovsod.

www.vinylmaniarecords.si

www.rockvibe.com

FESTIVAL SAJETA

:: TOLMIN, SOTOČJE

:: ZAČETEK AVGUSTA

Festival Sajeta bo letošnje poletje že šestič na Sotočju v Tolminu družil kreativce iz različnih vetrov. Gostil bo gledališke, glasbene in kiparske delavnice ter koncerte. Namen Sajete je povezati različne umetnosti v enotedensko poletno-počitniško druženje, glasbeno pa ponuditi program sodobnih godb, neozirajoč se na glasbene zvrsti, temveč predvsem na umetniški izraz gostujočih glasbenikov.

www.sajeta.org

DOMAČI DOGO

KOLPA FEST

:: BELA KRAJINA, GRIBLJE

:: 5., 6., 7. AVGUST 2005

Po enoletnem premoru se vrača Kolpa Fest, ki bo v poletnih dneh ponovno popestril dogajanje v Beli Krajini. Kolpa Fest se bo letošnje leto dogajal v Gribljah v neposredni bližini reke Kolpe in bo kot leta poprej poln glasbe, športih aktivnosti in kulturne dediščine. Dnevno dogajanje bo namenjeno aktivnemu sodelovanju obiskovalcev, ki se bodo lahko pomerili v športnih igrah, svoje ustvarjalne potencialne razvijali v kreativnih delavnicah, na razpolago pa bo tudi brezplačen dostop do interneta.

www.kolpafestbo.com

DOMAČI KONCERTI

- :: PIŠE SE LETO (Siddharta, Magnifico) - 17.6.05, Stadion Ljudski Vrt, Maribor
- :: NICK CAVE - 16.-17.6.05, Križanke, Ljubljana
- :: KRS ONE - 18.6.05, Media Park, Ljubljana
- :: METALCAMP - 24.-26.6.05, Tolmin, Sotočje
- :: JAMIROQUAI - 26.6.05, Ljubljana, Hala Tivoli
- :: THE WHITE STRIPES - 6.7.05, Križanke, Ljubljana
- :: ROCK OTOČEC '05 - 8.-10.7.05, Otočec
- :: DRUGA GODBA 05 - 6.-11.7.05 - Ljubljana
- :: MANHATTAN TRANSFER - 14.7.05, Križanke, Ljubljana
- :: ROCK IN IZOLA 05 - 5.-6.8.05, Stadion, Izola
- :: NO NAME RIDERS BIKERS MEETING - 12.-14.8.05, Postojna
- :: ABBAMANIA - 20.8.05, Snežni Stadion, Maribor
- :: ŠUKAR - 25.8.05, Križanke, Ljubljana
- :: TERRA FOLK & Slmf. ork. RTV SLO - 13.9.05, Križanke, LJ

TUJI KONCERTI

- :: BIJELO DUGME - 15.6.05, Sarajevo / 22.6.05, Zagreb / 28.6.05, Beograd
- :: BLACK SABBATH & OZZY OSBOURNE - 20.6.05, Dunaj, Avstrija
- :: DURAN DURAN - 21.6.05, Trst, Italija
- :: JAMIROQUAI - 25.6.05, Pula, Hrvaška
- :: ANTHRAX - 28.6.05, Zagreb, Hrvaška / 29.6.05, Graz, Avstrija
- :: CHUCK BERRY - 28.6.05, Zagreb, Hrvaška
- :: ANASTACIA - 29.6.05, Salzburg, Avstrija / 1.8.05, Pula, HRV
- :: ROSKILDE Festival - 30.6.-3.7.05, Roskilde, Danska
- :: ROTOTOM SUNSPLASH - 1.-9.7.05, Osoppo-Udine, Italija
- :: MAXIM MRVICA in Slov. filharmonija - 2.7.05, Pula, Hrvaška
- :: U2 - 5.7.05, Katowice, Poljska / 7.7.05, Berlin, Nemčija
- :: EXIT 05 - 7.-10.7.05, Novi Sad, SČG / www.exitfest.org
- :: NUKE FESTIVAL - 8.-9.7.05, Pielachtal, Avstrija
- :: COLDPLAY - 10.7.05, Pielachtal, Avstrija / 11.7.05, Verona, ITA
- :: MASTERS OF ROCK 05 - 15.-17.05, Vizovice, Češka
- :: IBRAHIM FERER - 21.7.05, Split, Hrvaška
- :: 55. DRAGAČEVSKI SABOR TRUBAČA - 1.-7.8.05, Dragačevo, Guča, Srbija
- :: SZIGET FESTIVAL 05 - 10.8.05, Budimpešta, Madžarska
- :: STREET PARADE 05 - 13.8.05, Zurich, Švicar
- :: FM 4 FREQUENCY FESTIVAL - 19.-20.8.05, Salzburg, Avstrija

TUJI DOKI

junij

LATINO AMERICANDO

:: ITALIJA (MILANO)
:: 15. JUNIJ – 15. AVGUST 2005
Festival bo organiziran v "Južnoameriški vasi", s tipično glasbo in hrano ter z lokalnimi izdelki. www.latinamericando.it

PARIS AIR SHOW

:: FRANCIJA (PARIZ)
:: 17.-19. JUNIJ 2005
Na letališču Le Bourget se razstavljalci iz celega sveta postavljajo z najnovejšo tehnologijo v letalski industriji. www.salon-du-bourget.fr

FETE DE LA MUSIQUE

:: PO EVROPI
:: 21. JUNIJ 2005
Na najdaljši dan v letu se številna mesta spremenijo v multikulturni oder, festival pa se je razširil tudi izven Evrope. www.lafetedelamusique.com

MIDSUMMER NIGHT

:: PO EVROPI
:: 18.-24. JUNIJ 2005
Kresna noč – najkrajša noč v letu se praznuje z ognjemeti, kresovi, zabavami na prostem. www.whatsonwhen.com

DONAU INSEL FEST

:: AVSTRIJA (DUNAJ)
:: 24.-26. JUNIJ 2005
Na 19 otokih Donave bo več kot 2000 sodelujočih ustvarilo živahno atmosfero. www.donauinselfest.at

LONDON AIRFEST

:: ANGLIJA (LONDON)
:: 24.-26. JUNIJ 2005
Na londonskem mednarod. letališču se predstavijo najboljše kanadska letala. www.londonairshow.com

FESTIVAL OF SPEED

:: ANGLIJA (GOODWOOD)
:: 24.-26. JUNIJ 2005
Eden edinstvenih dogodkov motošporta, kjer lahko vidite najboljše tekmovalne avtomobile in zvezdniške voznike vseh obdobij. www.goodwood.co.uk/fos/

VIENNA JAZZ FESTIVAL

:: AVSTRIJA (DUNAJ)
:: 28. JUNIJ – 29. JULIJ 2005
Letos bodo med znanimi imeni tudi Ravi Shankar, Bobby McFerrin in pianist Chick Corea. www.viennajazz.org

julij

MEDITERRANEAN MUSIC FESTIVAL

:: ITALIJA (GENOVA)
:: 1.-9. JULIJ 2005
Predstavila se bo raznovrstna glasba – od flamenka do tibetanske in tuareške glasbe – organizirane bodo delavnice, parade in konferenca svet. glasbe. www.echoart.org, www.whatsonwhen.com

EUROPEAN BALLOON FESTIVAL

:: ŠPANIJA (IGUALADA)
:: 14.-18. JULIJ 2005
Ob največjem španskem balonarskem festivalu se dvigne v zrak več kot 40 balonov iz celega sveta. www.whatsonwhen.com

PAMPLONA BULL RUN

:: ŠPANIJA (PAMPLONA)
:: 6.-14. JULIJ 2005
"Encierro" je del spektakularne Fieste de San Fermin – stotine obiskovalcev tvega življenje ali vsaj poškodbe medtem ko tečejo pred biki po mestnih ulicah. V protest tej "rekreaciji" se en dan prej (5. julija) po ulicah zapodi stotine nagih ljudi. www.sanfermin.com, www.runningofthenudes.com

YORK'S MAIZE MAZE

:: ANGLIJA (YORK)
:: 20. JULIJ – 20. SEPTEMBER 2005
Polje koruze (30 akrov) se spremeni v ogromen labirint – največji na svetu te vrste. www.yorkmaze.com

PFLASTERSPEKTAKEL

:: AVSTRIJA (LINZ)
:: 21.-23. JULIJ 2005
500 uličnih artistov iz vse Evrope sestavlja festival čarovnij, mimike, akrobatike... Hkrati je poskrbljeno tudi za glasbene večere, samba parado in ognjene predstave. www.linz.at/kultur/kultur_pflasterspektakel.asp

TALL SHIPS' RACES

:: ANGLIJA (NEWCASTLE)
:: 25.-28. JULIJ 2005
100 ogromnih ladij se zasidra na reki Tyne in več kot 3000 mladih sodeluje v tekmovanjih in paradi jader. www.visitnewcastlegateshead.com/tallships2005

NEAR DEATH EXPERIENCE FIESTA

:: ŠPANIJA (AS NEVES, GALICIA)
:: 29. JULIJ 2005
Množica ljudi, ki so izkusili bližnje srečanje s smrtjo, se zbere pred cerkvijo. Posebnost festivala je povorka, v kateri svojci nosijo (žive) osebe v krstah. www.whatsonwhen.com

CARDIFF INT. STREET FESTIVAL

:: WALES, CARDIF
:: 26.-29. JULIJ 2005
Ulični artisti nudijo 4 dni zabave na mestnih ulicah. www.cardiff-festival.com

avgust

FETES DE GENEVE

:: ŠVICA (ŽENEVA)
:: 4.-14. AVGUST 2005
Številni odrji z raznovrstno glasbo, ulične predstave, kulinarika iz celega sveta, ognjemeti in parada osvetljenih čolnov po jezeru. www.fetes-de-geneve.ch

EDINBURGH FRINGE

:: ŠKOTSKA (EDINBURGH)
:: 7.-29. AVGUST 2005
Največji umetniški festival na svetu – nastal je pred 58 leti kot kontroverzna, odštekana različica edinburškega mednarodnega festivala. www.edfringe.com

BALLOON FESTIVAL

:: NEMČIJA (BORKEN)
:: 11.-14. AVGUST 2005
Stotine ogromnih balonov v obliki slona, telefonske govornice, kokakole ... www.balloonpilot.de

HARTJESDAG

:: NIZOZEMSKA (AMSTERDAM)
:: 13.-14. AVGUST 2005
Ekstravagantna "drag queens & kings" parada. www.hartjesdagen.nl

ASTE NAGUSIA

:: ŠPANIJA (BILBAO, BARAKALDO)
:: 20.-28. AVGUST 2005
Baskovsko praznovanje z eno najbolj živahnih zabav v Španiji – glasba, kulinarika, baskovske igre, ognjemet ... www.whatsonwhen.com

KATTEGAT KITE FESTIVAL

:: DANSKA (LISELEJE)
:: 21. AVGUST 2005
Poleg občudovanja množice "zmajev" na nebu se lahko udeležite tudi "zmajevskih" tekmovanj in delavnic. www.whatsonwhen.com

EUROPEAN MEDIEVAL FESTIVAL

:: DANSKA (HORSENS)
:: 26.-27. AVGUST 2005
Domačini se oblečejo v obleke iz 15. stoletja in ulice so polne avtentičnih zgodovinskih detajlov. Obenem pa se dogajajo viteški turnirji, koncerti, gledališča... www.middelalderfestival.dk

LA TOMATINA

:: ŠPANIJA (BUNYOL)
:: 31. AVGUST 2005
Famozna (dvourna) bitka s paradižniki – na voljo je 125.000 kg "streliva" ... www.lahoya.net/tomatina

MULT: FILM

HITCHCOCK - "mojster suspenza"*

"Even my failures make money and become classics a year after I make them." (A. H.)

Alfred Hitchcock je brez dvoma eden najbolj markantnih filmskih ustvarjalcev 20. stoletja. Režiral je več kot šestdeset filmov, produciral skoraj trideset, kot scenarist sodeloval v okoli dvajsetih in igral v več kot tridesetih filmih.

Gotovo je malo takih med nami, ki se še niso srečali z njegovim delom. Tisti, ki smo to priložnost že imeli, vemo, kako napet in obratov poln film lahko pričakujemo. Vsakič znova se ob gledanju Hitchcockovih filmov prepričamo, da ni nič tako zapleteno, da se ne bi dalo zaplesti še bolj in hkrati ni nič tako zapleteno, da na koncu ne bi imeli elegantnega razpleta.

BIOgrafija

Alfred Joseph Hitchcock se je rodil 13. avgusta 1898 v Leytonstonu v Angliji. Dogodek, ki je najverjetneje zaznamoval vsa njegova dela, opisuje anekdoto iz časa, ko je bil Hitchcock star komaj pet let. Takrat ga je oče poslal na policijsko postajo s sporočilcem na listu. Ko je policist to prebral, je petletnika zaklenil v zapor za nekaj minut. Potem ga je izpustil in rekel, da se to zgodi porednim fantom. Ta strah pred neznanim, nedolžna žrtev, krivda in njen prikaz, strah in rešitev so morda ravno zaradi tega stalni motivi njegovih del. S filmom se je prvič srečal kot oblikovalec napisov za neme filme v Paramount studios v Londonu. S časom je zatem napredoval do asistenta režije in pri 22 začel delati film NO.13 (1922). Tega sicer ni nikoli dokončal, a je na snemanju spoznal bodočo ženo, s katero sta potem sodelovala na vseh njegovih nadaljnjih projektih.

FILMOgrafija

Film THE PLEASURE GARDEN (posnet v Nemčiji, 1925) je bilo prvo v celoti njegovo režijsko delo. Dve leti kasneje je režiral film THE LODGER, ki je pomenil začetek njegove kariere. Kmalu je postal Hitchcock eden izmed najbolj uspešnih in visoko plačanih režiserjev v Angliji. Toda The Lodger ni pomenil zanj le začetka

poti med najpomembnejše, ampak je bil tudi prvi film (temu so sledili vsi ostali), v katerem se je Hitchcock pojavil v stranski vlogi. Ta posebnost je prevzela gledalce do te mere, da so bili bolj kot na dogajanje v filmu pozorni na to, kdaj se bo v njem pojavil Hitchcock sam. In ravno zaradi tega, da gledalci ne bi zamudili preveč, je ponavadi odigral svojo vlogo že v prvih minutah filma.

Od leta 1950 do 1960 je bilo zanj še posebej ustvarjalno obdobje. Nastala so dela, ki so postala klasike (DIAL M FOR MURDER, TO CATCH A THIEF, STRANGERS ON A TRAIN) in druga, ki so postala mojstrovine (REAR WINDOW, VERTIGO, NORTH BY NORTHWEST in PSYCHO). Zadnji film je posnel leta 1979 in leto za tem umrl.

VERTIGO (1958)

Vertigo je eden najboljših Hitchcockovih filmov. Scottie (James Stewart) je detektiv, ki se zaradi vrtoglavice upokoji. Stari šolski prijatelj in ladijski magnat Gavin Elster (Tom Helmore) ga prepriča, da mu pomaga ščititi ženo Madeline (Kim Novak). Gavin je prepričan, da je njegova žena obsedena in da skuša narediti samomor. Ko Scottie prvič vidi Madeline, je čisto prevzet. A tu se vratolomni zaplet šele začne ... In če boste pozorno gledali, boste opazili, da se v filmu pojavi tudi Hitchcock sam.

HITCHCOCK-izmi

"Always make the audience suffer as much as possible."

"It's only a movie, and, after all, we're all grossly overpaid."

"A good film is when the price of the dinner, the theatre admission and the babysitter were worth it."

:: www.mysterynet.com/hitchcock/

:: <http://hitchcock.tv/Hitchcock.html>

:: www.geocities.com/Athens/Oracle/6494/

*Hitchcocka so velikokrat vprašali, kako bi pojasnil suspenz. In je rekel: »Predstavljajte si družino, ki sedi pri kosilu. Pod mizo je bomba, ki odšteva minute do eksplozije. Če bomba eksplodira le trenutek za tem, ko jo gledalec prvič vidi, bo to dojel zgolj kot šok in presenečenje. Toda če se gledalcu bomba pokaže nekaj minut pred eksplozijo, bo odštevanje zadnjih sekund zanj veliko bolj dolgočasno in mučno. In to, to je suspenz.«

MLADINSKI EPICENTER PIRAN

Že četrto leto se imamo kul v Epiju - Mladinskem Epicentru Piran. Vsak popoldan se zabavamo, igramo ping-pong, šah, košarko, skupaj gledamo tekme in filme na televiziji.

Včasih tudi kaj skupaj naredimo ali okrasimo »DNEVNO SOBO« za ples ali praznovanje rojstnega dne. Če potrebujemo pomoč pri šolskih obveznostih nam pomagajo animatorji, lahko pa tudi uporabljamo **RAČUNALNICO**, kjer imamo dostop do interneta. Kar pogosto organiziramo turnirje v nogometu in namiznem tenisu, med počitnicami pa se gremo skupaj kopat. Sodelujemo tudi na prireditvah in jih kar nekaj tudi sami organiziramo.

Največji žur je ob koncu šolskega leta, ko na trgu organiziramo **JUHUUH POČITNICE SO TUI!** Zadnji dan pouka, **24. junija**, bomo na Tartinijevem trgu od 10. do 13. ure organizirali predstavitev krožkov in projektov v šolah ter humanitarnih organizacij, ki delujejo po šolah, na voljo pa bo tudi vrsto delavnic in športnih aktivnosti, ki se bodo nadaljevale v popoldanski čas, ko bomo pripravili predstavo za otroke in nastop mladega domačega šolskega benda. Vseskozi bo na trgu seveda glasba, dan pa se bo zaključil s koncertom in "SARDELJADO", ko bo županja častila ribe.

Prirejamo tudi razne **KREATIVNE DELAVNICE** ob določenih praznikih in drugih dogodkih. Tako izdelujemo, barvamo, šivamo in se predvsem zabavamo. Svoje izdelke včasih tudi razstavimo ali podarimo.

Skozi vse leto vodimo kar nekaj **PROJEKTOV** in **PROGRAMOV**. Vljučimo se lahko v projekt prostovoljstva mladih in mladinskih informatorjev, v Tsunami team (kulturne dejavnosti in izmenjave na področju kulture), sodelujemo v programu LAS-a ali pri pripravi prireditev.

Vsak lahko najde nekaj zase, da tako kvalitetno preživi svoj prosti čas. Dobimo se v Epiju!

EPICENTER Piran - Mladinski evropski projektni in informacijski center Piran, Rozmanova 7, Piran :: **05 671 03 80** :: **epicenter.piran@siol.net** :: **www.epicenter.piran.si** :: PON-PET - pozimi: 14.00-20.00, med počitnicami in prazniki: 9.00-15.00

MC BIT, informacijska pisarna, Ložeta Fabjana 7, Črnomelj :: 07 305 36 16 :: **Info@mc-bit.si** :: **www.mc-bit.si** :: PON-PET: 12.00-20.00, SOB: 9.00-13.00 (klub MKK - PET, SOB: 21.00-3.30)

Mladinski center BIT je odprt za mlade vseh starosti, pa tudi za malo starejše. Vsi obiskovalci centra se počutijo prijetno in sproščeno, zato nas obiščite tudi vi!

V **MLADINSKEM KULTURNEM KLUBU** (MKKBK) tedensko prirejamo koncerte tako uveljavljenih kot neuveljavljenih izvajalcev, organiziramo potopisna predavanja, turnirje, prenose pomembnih športnih prireditev in okrogle mize ter vseskozi sodelujemo prostovoljno delo.

Mladinski center BIT je odprt za mlade vseh starosti, pa tudi za malo starejše. Vsi obiskovalci centra se počutijo prijetno in sproščeno, zato nas obiščite tudi vi!

V **INFORMACIJSKI PISARNI** mladim nudimo brezplačen dostop do interneta, različne revije in časopise, publikacije vladnih in nevladnih organizacij, družbne igre ter pomoč pri učenju in pisanju raziskovalnih nalog. Vsaj dvakrat mesečno organiziramo predavanja o aktualnih in zanimivih temah iz različnih področij, izvajamo kreativne delavnice, osveščamo mlade o zdravem načinu življenja ter jih spodbujamo k sprejemanju različnosti in drugačnosti.

Primarni cilj centra je mladim omogočiti, da kvalitetno in ustvarjalno preživijo svoj prosti čas, zato izvajamo programe na naslednjih področjih: informiranje in svetovanje, formalno izobraževanje in usposabljanje za mladinsko delo, prostovoljno delo, zmanjševanje učinkov in posledic tveganih vedenj, izražanje samoiniciativnosti mladih, brezplačna pravna pomoč, pomoč v štiski, mednarodni mladinski projekti ipd.

Mladinski kulturni klub Bele krajine (MKKBK).
2005, ustanovila pa sta Jo klub belokranjskih študentov (KBŠ) in Bele krajine. Je neprofitna organizacija, ki deluje šele od februarja Mladinski center BIT se nahaja v Črnomlju, največjem mestu

MC BIT ČRNOMELJ

STREET ART:

MESTA SO VEDNO BOLJ DOLGOČASNA IN VEDNO BOLJ NAPORNO JE ŽIVETI V NJIH, VOHATI, HODITI, POSLUŠATI IN TIPATI BETON, ASFALT, BETON, ASFALT. PONAVIDI OGLASI PREKRIJEJO ŠE TISTO, KAR SO ZELENEGA, VESELEGA IN ŽIVEGA PUSTILI URBANISTI IN ARHITEKTI. KAMORKOLI POGLEDAM, JE OKROG MENE VEDNO ISTI BABILON PODOB SKUŠNJAV, POŽELENJA IN ZAVAJANJA TER MNOŽICE ZAVEDENIH LJUDI, KI TEJ POPLAVI PODOB VSAK DAN ZNOVA VERJAMEJO.

Dokler ... dokler se mi ni pogled vedno začel ustavljati na nečem, kar je sicer vedno bilo tam, sredi vidnega polja in hkrati izven obzorja zaznave, a je tako štrlelo iz dotedanjega, običajnega, privzgojenega gledanja na svet, da je že skorajda kriminal. Oziroma za nekatere celo JE čisto pravi kriminal. Kako je lahko umetnost kriminal!?

Govorim o čudoviti poplavi najrazličnejših oblik t.i. STREET ART-a, katerega različne oblike se v številnih variacijah kot besne razmnožujejo v urbanih džunglah mest po vsem svetu. Nalepke, plakati, graffiti, risbe s kredo, šablone, inštalacije, urbane intervencije, politično obarvane akcije – ne glede na obliko, barvo in idejo izražanja z izvirnostjo estetike, izrabo in predelavo urbanih elementov mest in nepriznavanjem zakonov dokazujejo, da v nekaterih še vedno obstaja volja po resničnem, aktivnem individualizmu kot nasprotju individualizmu znotraj množične indoktrinacije in potrošnje.

UMETNIŠKA NEPOKORŠCINA

Le kaj se pleče umetnikom in umetnicam, ki svoja dela postavljajo v javne prostore vsem na ogled, brez pričakovanja plačila in z vedenjem, da bo veliko njihovega truda morda že naslednji dan uničenega, izbrisanega? Zakaj tvegajo bližnja srečanja s policijo in kazni? Univerzalni odgovor na vprašanje, kakšna je motivacija za ta dejanja umetniške nepokorščine, ne obstaja. Obstaja pa vseprisoten občutek, da je vse preveč javnih površin na voljo

samo oglaševalcem in velikim podjetjem z veliko denarja ter da vse preveč površin zasedajo supermoderne arhitekture, ki ne prispevajo ničesar k boljšemu počutju skupnosti, ki v in na teh prostorih živi. Obstaja občutek, da je vse manj spontanosti in možnosti izražanja, ki ne bi bilo zaprto za stene galerij ali oblikovano v skladu s pričakovani in obstoječimi vzorci ustvarjanja. Nekateri vidijo takšno odstopanje od zapovedanega reda kot vandalizem, a pri najboljši volji ne razumem, zakaj so gigantski in povsod prisotni oglasi bolj sprejemljivi kot izvirnost kakšnega **Banksya, Swoon, TLP, D*Face, Freakclub Miss Van Joke42**, tebe ali mene?! Zato, ker niso kupili površin, na katerih ustvarjajo? Hej, tudi mene ni nihče kupil ali vprašal, če želim gledati vso to oglaševalsko in arhitekturno nesnago!

OD VOGALA DO VOGALA

In tako z novim veseljem krožim po ulicah mest, a namesto od ene znamenitosti do druge slalomiram v cik-caku od droga do telefonske govornice, od govornice do vogala, od vogala do vogala ter se v stranskih ulicah prepuščam presenečenjem, ki jih skrivajo. Celo Ljubljana, Maribor in Celje so znova postala zanimiva mesta – poskusite! Tako kot raste število ustvarjalcev, raste tudi krog zbirateljev in publike. Street art se počasi seli tudi na stene galerij in, jah, seveda – imitirajo ga vse korporacije, ki si želijo prevzeti del njegove iskrenosti in neposrednosti. Ne pustite se preslepiti – street art je najbolj demokratična oblika umetnosti, vsak jo lahko ustvarja, vsak se lahko izraža, vsak jo lahko zbira. Fotoaparati v roke in veselo na fotosafari! Pazite le, da boste bliskavito usmerili vstran od motiva, ki ga fotografirate, in se s tem izognili bleščanju barve, ki bi pokvarila sliko. In ne pozabite še na posnetek od daleč, ki bo drugim pokazal, kako takšna ulična umetnina komunicira s svojim okoljem.

- :: www.banksy.co.uk
- :: www.wearechangeagent.com
- :: www.thelondonpolice.com
- :: www.dface.co.uk
- :: www.freakclub.com/vapors.htm
- :: www.milssvan.com
- :: **Joke42** – po Ljubljani in Sloveniji ga je polno po stenah!

vrnite nam ulice!

CARTOONS

ON THE BAY

27. APRILA JE V ITALIJANSKEM MESTECU POSITANO V ITALIJI POTEKAL 9. FESTIVAL CARTOONS ON THE BAY, KI GA ORGANIZIRA ITALIJANSKA TELEVIZIJA RAI Z NAMENOM PREDSTAVITVE IN PREGLEDA PRODUKCIJE ZADNJEGA LETA NA PODROČJU RISANK IN ANIMACIJ.

MISIJA: EURO<26 ŽIRIJA

Na ta dan smo se v tem istem mestecu srečali tudi Lucasz iz Poljske, Italijanka Roberta, Egipčan Adolf, ki študira v Londonu, Olivier, študent v Franciji, oba iz Luksemburga, ter moja malenkost iz Slovenije. Positano nas je vse očaral s svojimi terasastimi hišami na strmem pobočju nad obalo, stisnjene med klife, do koder smo se pripeljali po ozki obalni cesti visoko nad morjem.

Naša peterica je predstavljala pomemben člen festivalskih gostov, bili smo namreč EURO<26 ŽIRIJA z nalogo, da izmed 40 nominiranih risank in animacij v 8-ih kategorijah Pullcinela Awards izberemo svojo najljubšo. Vsak dan so bile v šotoru, postavljenem na mivki le nekaj metrov od morja, projekcije programskih sklopov: dva tekmovalna in večerni predogled najnovejših celovečernih risank, kot je na primer DR. GADGET, FELIX, STAR WARS II (animirano verzijo). Kot vestna žirija smo si ogledali vseh 8 tekmovalnih sklopov različnih kategorij, torej 40 risank, narejenih z različnimi tehnikami.

KAKO NASTANE ANIMACIJA?

Animacija, risanka, je posebna vrst premikajočih se slik, podobno kot film, s to razliko, da mora biti vsaka slika narisana oziroma umetno ustvarjena, pri filmu pa gre le za zaporedje fotografij. V eni sekundi se na filmskem traku zvrsti 24, na televiziji pa 25 slikic – s to hitro menjavo se ustvari iluzija gibanja. Glede na način, kako se te slikice, risbe ustvari, ločimo različne tehnike animacije.

Klasična animacija je način ročnega risanja na papir, to se nato digitalizira in v računalniškem programu obarva ter zloži v zaporedje. Poznamo tudi način, pri katerem se riše digitalno in vse poteka s pomočjo računalnika, ki lahko pomaga tudi animirati. Program Flash na primer zna sam generirati vmesne slikice za preprosto animacijo, določiti moramo le začetno in končno stanje. Obstajajo tudi drugi programi, posebej prilagojeni za računalniško animacijo (Toon Boom Studio...).

Tretji način je 3D animacija. Ta je popolnoma obvladan z računalnikom, a je zelo zahteven in dolgotrajen, potrebno je tudi veliko programiranja. Zadnja, a mogoče najbolj zanimiva tehnika, je stop-motion tehnika. Elemente, ki jih želimo animirati, naredimo iz plastelina ali v blago oblečeno žico. Domišljija ima prosto pot in z rokami oblikujemo točno tisto, kar želimo. Korak za korakom čisto po malo premikamo naš izdelek in vmes vsakič posnamemo sliko s fotoaparatom ali kamero. Tako dobimo zaporedje minimalnih premikov, ki ob hitri menjavi predvajanih slikic ustvari iluzijo, da se naš animirani junak ali predmet premika sam od sebe. Tudi za to tehniko obstajajo računalniški programi, ki omogočajo direkten vnos slikic v računalnik in sprotno pregledovanje narejene animacije.

Vse tehnike so relativno preproste, vendar pa narediti risanko le ni tako preprosto. Potrebno je ogromno ljudi, eni skrbijo za animiranje posamičnih likov, drugi za ozadje, potem je tukaj še zvok in drugi pomembni elementi. To je jasno vidno na vedno zelo dolgih špicah na koncu animacij. Cel kup ljudi!

IN ZMAGOVALEC JE ...

Naučili smo se veliko, spoznali smo avtorje risank, PETRA LORDA (Chicken Run), MORDILLA (argentinski umetnik, ki se sedaj ukvarja tudi z animacijo), GENNDY TARTAKOVSKY (Star Wars: Clone Wars. The Beginning of the End), ki so nam lahko stvari razložili iz prve roke.

Kmalu smo spoznali, da podeliti le eno nagrado ne bo lahka naloga, a smo družno uskladili mnenja in izbrali zmagovalca. Zmagovalna animacija CULIN DULACH, ki so jo naredili v irskem studiu Cartoon Saloon, je zgodba o dečku, ki se je rodil z nazaj obrnjeno glavo, a z zmago na plavalnem maratonu pridobi očetov ponos, ki pa mu pomeni veliko več kot nagrada, ki mu jo neodločna žirija podeli šele po njegovi smrti. Všeč nam je bila ideja poučne zgodbe in grafični del, ki je združeval risbo in 2D animacijo, zaradi česar risanka izstopa iz množice poceni plastičnih risank brez vsebine.

Poleg rednega spremljanja projekcij v šotoru smo svoj čas v Positanu izkoristili tudi za lovljenje sončnih žarkov na plaži, okušanje prave italijanske morske hrane in najboljšega sladoleada ter nenazadnje za žuranje na festivalskih zabavah in se tako v svoje države vrnili zadovoljni, z novo izkušnjo in prijetnim spominom. Drugo leto? Seveda.

The Colours of Europe: EURO<26 in LUNAPARK na Poljskem

28. MAJA SO SE V GDANSKU V OKVIRU MEDNARODNEGA OPEN-AIR KONCERTA THE COLOURS OF EUROPE PRELIVALE BARVE MLADIH GLASBENIH SKUPIN IZ 6 DRŽAV, MED DRUGIM TUDI SLOVENSKE SKUPINE LUNAPARK.

Koncert je organizirala poljska mladinska kartica EURO<26, ki praznuje 10. obletnico uspešnega delovanja. Več kot 27 skupin iz različnih evropskih držav se je potegovalo za nastop na koncertu v Gdansk, izmed katerih je bila skupaj s 5 skupinami izbrana tudi skupina LUNAPARK. Predstavitve skupin in vse o koncertu si lahko ogledate na www.euro26.pl/concert.

Skupina LUNAPARK, ki deluje že od leta 2000, je na slovenske glasbene lestvice že lansirala nekaj zelo uspešnih komadov, pika na i pa je pred kratkim izdal album Labirint, ki vsebuje 11 ostrejših melodičnih rockovskih skladb, podprtih s prodornim vokalom pevke Apolonije Šterk. Avtor, producent in aranžer pesmi je že znani in izkušeni kitarist Mark Lemer. Petčlansko zasedbo dopolnjujejo še basist Jure Capuder, klaviaturist Mitja Kavčič in bobnar Boris Oblak. Več podatkov o skupini in njihove audio/video posnetke najdete na spletni strani www.lunaparknet.com, kjer bo kmalu objavljen tudi dnevnik dogajanja na Poljskem.

KAKO POMEMBNI SO NASTOPI V TUJINI ZA SLOVENSKO GLASBENO SKUPINO? ZAKAJ?

Slovenski trg je precej majhen, hkrati pa je za mlado skupino zelo težko prodreti v jedro glasbene scene, na vrh. Zato je pomemben vsak nastop izven meja, kajti to konec koncev skupini daje tudi določeno »težo«. Je pa zunaj meja večji trg, ki je odprt za vse mogoče, več ljudi posluša določeno zvrst glasbe. Vendar je treba poslušalce doseči, prvi korak pri tem pa so koncerti.

NAJNOVEJŠI VIDEOSPOT PRVEGA SINGLA Z VAŠEGA NOVEGA ALBUMA LABIRINT SE IMENUJE BOŽJA. ZA KAKŠNO VRSTO BOŽANSKOSTI GRE?

Najbrž si besedilo pesmi lahko razloži vsak po svoje. Predvsem pa gre za izpostavljanje pozitivne plati življenja, za pozitivno energijo, ki jo mora odkriti posameznik v sebi. Zgodba »Božje« je preprosto zgodba odločitve za dobro, ne glede na to, kakšno ime nosi. Tudi videospot je posnet kot borba med dobrim in zlim v posameznikovi psihi. Ta borba se dogaja v vsakem izmed nas, stvar posameznika pa je, za katero stran se odloči.

KAJ DELATE, KADAR NE DRŽITE V ROKAH MIKROFONA, KITARE IN DRUGIH GLASBENIH INSTRUMENTOV?

Poleg glasbe nas povezuje še precej drugih dejavnosti, predvsem umetnost in šport, s katerim se vsi zelo veliko ukvarjamo, Mark je celo fitnes trener in svetovalec za zdravo prehrano, za vadiatelja se poleg plezanja in kolesarjenja izobražuje tudi Jure, ravno tako pa v fitnesu redno in pridno vadi Apolonija. Večji del moške ekipe je sestavljen iz bivših smučarjev skakalcev, tako da imamo resno športno udejstvovanje v krvi. Športnemu načinu življenja pa je seveda primerna tudi naša prehrana.

Apolonija je sicer grafična oblikovalka, ovitek albuma, internetna stran in vsa grafična podoba benda je njeno delo, s slikarstvom, grafiko, kiparstvom in fotografijo pa se ukvarja Boris, likovni pedagog in mentor na Projektne učenju za mlajše odrasle.

ZA RAZLIKO OD VEČINE ROCK SKUPIN TOREJ ŽIVITE ZELO ZDRAVO IN ŠPORTNO, VAŠI KONCERTI PA SO VSEENO ZELO ENERGIČNI IN EKSPLOZIVNI. TOREJ GLASBA IN ZABAVA NISTA NUJNO POGOJENA Z ALKOHOLOM IN DROGAMI. KAJ VAM DAJE ENERGIJO ZA NASTOPE?

Kot rečeno, smo v formi in nas nastop fizično niti ne utruja toliko, alkoholnih pijač pa ne pijemo niti pred niti med koncertom. Se znamo zabavati brez. Prava energija pride iz same

ljubezni do glasbe, ki jo sami ustvarjamo, in ta energija se sigurno kaže na odru, v kolikor pa je še publika prava, to pa je potem pravi bum, to te ponese.

KAKŠNI SO NAČRTI ZA BLIŽNJO IN DALJNO PRIHODNOST LUNAPARKA?

Večino časa bo posvečeno predvsem intenzivni promociji aprila izdanega prvenca Labirint, pravkar je bil »v eter« spuščen nov singel Fake, pripravljamo se na snemanje novega videospota, v pripravi pa je že angleška verzija albuma, saj je prodor izven slovenskih meja vsekakor naša dolgoročna vizija.

KAKO VIDITE VLOGO MLADINSKE KARTICE EURO<26 V ŽIVLJENJU MLADIH?

Kartica, ki mladim omogoča obilo ugodnosti in popustov pri potovanjih in raznih aktivnostih, je vsekakor dobrodošla za sicer aktiven in avantur željan, toda finančno precej omejen študentski oz. mladostniški žep. V kolikor pa kartica poleg vseh ugodnosti prispeva k preseganju meja, tudi tistih v glavah, in k združevanju mladih iz vse Evrope, pa je to samo še večji plus.

IMATE KAKŠNO SPOROČILO ZA BRALCE REVIE 26?

Vsekakor, imejte se fino, bodite odprti za vse, kar prinese življenje, zabavajte se, uporabljajte glavo, da vas preveč ne zanese, in izkoristite talente, ki jih imate. Vse skupaj pa naj bo zabeljeno z dobro glasbo.

CD

novosti

NINE INCH NAILS – With Teeth

Nemogoče je mogoče. Pripnite se, ker bo tole velik šok. Trent Reznor, mnogokrat edini član »skupine« Nine Inch Nails, je ... srečen. No, vsaj srečnejši. Po šestih letih prvi avtorski album Nine Inch Nails predstavlja bivšega odvisnika v novi luči. Plošča ima še vedno kultni prizvok Nine Inch Nails, Reznor se je rešil odvisnosti, ugledal luč, odigral vse inštrumente in ugotovil, da ima za kaj živeti. Prerajeni Trent je priznal, da ima tremo pred turnejo, kar samo po sebi govori o pomembnosti izdelka. Tokratni je precej drugačen – a ne le glasbeno; globoke izpovedne pesmi se sprva zdijo, kot da niso prišle izpod peresa večnega skrivnostnega temačneža. Ha, tu najde celo kako skladbo, ki utegne spominjati na balado! Vendar plošča ima zobe; grize in preden ugrizne, še pove zakaj. Nedvomno nekaj novega.

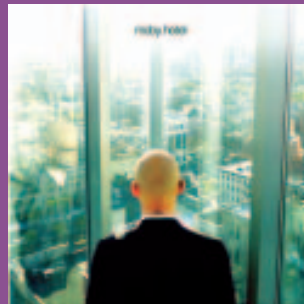
GARBAGE – Bleed Like Me

Najnovejša plošča skupine Garbage, ki se je po štirih letih končno nehala pripraviti in stopila skupaj, nedvomno krvavi. Shirley Manson – pevka, ki jo imenujejo za zmes Chrissie Hynde in Debbie Harry – je zapustila svojega moža, zbrala vso svojo energijo in jo preusmerila v aktivno prebolevanje. Plošča kar kipi od čustev in Shirley je našla veliko načinov, kako jih kanalizirati. Zvoki so zelo značilni za Garbage, glasba je nedvomno prepoznavna, vendar je tu tudi Garbage, kot jih nismo vajeni. Njihova besedila so bila navadno precej skrivnostna in Shirley je nerada govorila o tem, kako so nastala, komu so namenjena in o čem natanko govorijo. Rekla je, da rada pušča svoje oboževalce do lastne interpretacije. Tokrat prostora za interpretacijo ni – Shirley je žalostna, strta in trpi. Njene brazgotine so globoke in se celijo počasi. In to pove zelo odkrito.

MOBY – Hotel

Moby je tisti fant, ki gre blazno na živce Eminemu in pri katerem imate pri vsaki plošči občutek, da se išče. Ne vem, če je našel sebe – nedvomno je našel še nek nov zven in nekaj samozavesti. Na novi plošči je precej bolj vokalen kot na vseh prejšnjih in morda ravno zaradi prerazporejene koncentracije trpijo besedila, ki so skorajda malce preveč preprosta za Mobyja. Kdo bi mislil, da je pomlad, kajti tudi Moby zveni srečen in morda na momente celo zaljubljen. Album je prav prijetno presenečenje. K sodelovanju je povabil Lauro Dawn, ki je svoj vokal prispevala za marsikatero skladbo na plošči. Njen glas popestri album in mu da popolnoma novo noto. In če ste pripravljeni dodati še nekaj novčičev, lahko dobite dvojni disk – Hotel: Ambient. Prva plošča je vesela in prav prikladna za začetek lepega dne, drugo pa lahko igrate pred spanjem, saj pomirja kot zeliščni čaj.

BECK – Guero

Večni luzer. Najverjetneje ne bo presegel svojega hit singla. In niti ne izgleda, kot da bi ga to skrbelo. Beckovi albumi zvenijo kot neke nadrealistične sanje, ki si jih neizmerno želite razjasniti, pa vam niti najboljši razlagalci sanj ne morejo pomagati. Tokratni album je naslednik Sea Change – plošče, ki je bila najbolj jasno izpovedna zadeva, kar jih je kdaj posnel. Zato se je Beck vrnil k svoji premaknjenosti in v svoje skladbe vključil nekaj zvokov video igrice, nepovezano vpitje v španščini in celo rime o lizikah. Res je, da je tokrat celo našel kakšen baladni zvok, vendar celotni album zveni kot zmes vseh njegovih albumov in nič novega. Album ni zanič, vendar razen kakih dveh izjem niti nima nepozabnih melodij. In če k temu dodamo dejstvo, da v kar treh skladbah lahko ob refrenu z Beckom požete na-na-na, me zanima, če bo Beck naslednji, ki ga bo imel v želodcu Eminem.

ABCD elektro

TERMIN DUB JE PRVOTNO OZNAKA ZA TIP GLASBE, KI JO PREDSTAVLJAJO INSTRUMENTALNI REMIKSI ŽE OBSTOJEČIH KOMADOV, SPREMENJENI Z UPORABO ZVOČNIH EFEKTOV, KI TAKO POSTANEJO ENA IZMED GLAVNIH KOMONENT GLASBE. POUДАРJENA STA BOBEN IN BASOVSKA LINIJA, VOKALOV VEČINOMA NI, ALI PA SO PRIDANI OZ. OHRANJENI "SPEŠTANI" VOKALI IZ ORIGINALA, VČASIH SO DODANI TUDI ZVOKI SIREN, STRELJANJA, RAZNI ŠUMI. SAMO IME "DUB" IZHAJA IZ TERMINA "DUB PLATE", KI JE PREDSTAVLJAL INSTRUMENTALNI KOMAD NA B-STRANI, TOREJ "ODPADEK", S KATERIM JE BILO TREBA ZAPOLNITI PRAZEN PROSTOR NA SINGLE PLOŠČI, MEDTEM KO JE BIL NA A-STRANI PONAVIDI POSNET KAKŠEN REAGGAE ALI SKA HIT.

KAKO SE JE VSE ZAČELO

Korenine duba segajo v pozna šestdeseta na Jamajko, kjer je elektro inženir Osbourne Ruddock (a.k.a. King Tubby) popravljaval radijske in televizijske aparate, manipuliral z zvoki ter se igral z reverbi, delayi in ekvilajzerji in tako spremenil mešalno mizo v inštrument, didžej pa je tako postal izvajalec. V Združenih državah Amerike so bili takrat v modi veliki swing orkestri, ki so hodili na turneje in so postopoma začeli igrati drug tip glasbe (bop, r&b). Trend se je počasi preselil na Jamajko, številčne orkestre pa so nadomestili ogromni sound sistemi, saj je bilo ceneje najeti nekaj didžejev kot pa množico bolj ali manj profesionalnih glasbenikov. Tovrstni nastopi so bili edina priložnost, da je lokalno občinstvo spremljalo glasbene novosti, saj jih večina ni imela radijskega sprejemnika. Za razvoj duba ima veliko zaslug tudi King Tubby, ki je v sedemdesetih začel sodelovati z Edwardom Backfortom (U-Royem), ki je vzel mikrofona v roke in začel po svoje pred občinstvom odgovarjati posnetim pevcem. Ta vokalna oblika

se je imenovala toasting in jo nekateri še danes priznavajo za prednika repanja. Tako se je rodil sodobni MC (Master of Ceremonies; kasneje napačno razlagan kot tudi Mike Controler), ki ga poznamo iz današnjih elektronskih žanrov, kot so drum and bass, trip hop ter jungle. MC je bil šef zabave, bil je tisti, ki si je potem, ko je zavrtil hitič s prve strani plošče, privoščil še malo nakladanja in vzpodbujanja občinstva z instrumentalno dub podlago z druge strani plošče, ki se je imenovala tudi DeeJay version.¹

Med začetnike duba se poleg Tubbyja prištevajo še Mad Professor, Lee Scratch Perry, Augustus Pablo. Dub se je konec prejšnjega stoletja pomešal z novodobnimi elektronskimi žanri, skozi čas pa je vplival na skupine in posameznike iz raznih glasbenih podzvrsti (The Clash, Bill Laswell, Tricky, Massive Attack, The Orb, Chemical Brothers, Portishead, Dj Spooky ...).

SOUND SYSTEMS

Sound system je v osnovi sinonim za veliko jamajško premikajočo se poulično zabavo, nekakšno predpotopno Love parade. Po letu 1950 se je v getih Kingstona pojavil nov tip zabave – didžeji so na tovornjake naložili generatorje, ogromne zvočnike in gramofone ter naredili ulično zabavo. Najprej so vrteli rhythm & blues, nato pa so se v glasbo prikradli bolj lokalni elementi. Didžej je pobiral prispevke in prodajal hrano ter alkoholne pijače, kar se je v takratni jamajški nestabilni ekonomski situaciji izkazalo za kar dober izkupiček ter je posledično tudi vplivalo na to, da je bila borba za občinstvo med lokalnimi sound sistemi zelo huda.

DUB POEZIJA

Je poezija, ki se je v sedemdesetih recitirala na reggae podlago, vsebina pa je bila ponavadi socialna ali politična. Za razliko od mc-janja, ki je povečini nastajalo sproti in po občutku, je bila dub poezija vnaprej pripravljena ter posebej zanjo napisana tudi glasba. Med glavne predstavnike se prištevajo Linton Kwesi Johnson, Benjamin Zephaniah, Mutabaruka in drugi.

onike: DUB

DUBTRONICA

Je oznaka za mešanico duba, breakbeata in trip hopa ter ambientalne lounge glasbe. Mednje nekateri prištevajo Pole, Thievery Corporation, Dubtronic Science in druge. Oče dubtronice naj bi bil angleški producent Adrian Sherwood, ki je leta 1980 začel združevati svoje studijske spretnosti z ljubeznijo do reggae-ja ter ustanovil založbo On-U Sound.

DOMAČA SCENA

V Sloveniji se je zadnje čase dub in reggae scena vrtoglavo razvila, saj obstaja ogromno krujev, ki vrtijo roots, dub-reggae, dancehall glasbo ter prirejajo glasbene dvoboje ter klubske večere, da sploh ne omenjamo reggae dogodkov na prostem.

:: DUB SYSTEM :: Skupina treh didžejev – Ata R, D*Sun, Yidaki in dveh mc-jev – Jawa, Tapiman, ki s pomočjo inštrumentov raziskujejo, kje dub reggae korenini in kje se konča danes (down tempo, jungle, trip hop ipd.).

:: DUBTAFARI SOUND SYSTEM :: Ekipo sestavljata selektorja Ohoro in Ziggy, ki jo poleg dobre muzike odlikuje še prepoznavna grafična podoba promo materiala ter legendarnih papirčkov za zvijanje.

V zadnjih nekaj letih se je dub scena razvila tudi na področju bivše Jugoslavije.

:: RADIKAL DUB KOLEKTIV :: Gre za zagrebško mnogočlansko zasedbo, ki igra dub reggae na elektro osnovi, pomešan s pihali. Eksperimentalni zvok izvaja s sintesajzerjem in efekti, ki se jim občasno pridruži tudi ženski vokal. Njihov prvenec z naslovom Radikal dub kolektiv je naletel na zelo ugodne kritike in skupina ima za sabo že kar nekaj nastopov. Njeni člani so zelo aktivni na domači sceni ter organizirajo partije in poslušalnice, pa tudi pri nas smo jih že lahko videli. Trenutno skupina pripravlja izid drugega albuma Bas mater.

www.radikaldubkolektiv.net

:: DARKWOOD DUB :: Fantje prihajajo iz Srbije, mnogi pa se jih spominjajo, ko so pri nas nastopili leta 2000 v okviru Novega rocka. Igrajo mešanico meditativnih ritmov dub-a, pop-a, ska-ja in reggae-ja, ki ga še bolj drastično začini nekoliko hladni, a še vedno osebni vokal. Njihov prepoznavni pečat predstavljajo ponavljajoči se vzorci, ki so dobera prežeti z žlahtno elektriko. Do sedaj so izdali pet albumov; priporočamo zadnja dva: Elektro pionir in Život počinje u 30-toj.

www.darkwooddub.com

:: NEOČEKIVANA SILA KOJA SE IZZENADA POJAVLJUJE I REŠAVA STVAR :: Še ena srbska zasedba, ki prihaja iz Beograda in se giblje na elektronskem polju nekje med dubom, trip hopom in breakbeatom. Zasedba je zrastle predvsem na improvizacijah po klubskih nastopih, kjer kombinira didžeja in glasbenike.

PRIPOROČLJIVO POSLUŠANJE

:: DUB SESSIONS

Založba Guidance izdaja serijalko pod naslovom Hi Fidelity Dub sessions, kjer so zbrani komadi različnih izvajalcev modernega duba. Na šestih kompilacijskih izdajah so se doslej pojavili Thievery Corporation, Kruder und Dorfmeister, Smith and Mighty, Groove Armada, Tosca, Dj Krush in drugi.

:: SELECT CUTS FROM BLOOD & FIRE

Založba Blood & Fire iz Manchesterja se je osredotočila na ponovne izdaje reggae muzike v nekoliko drugačni preobliki; stare klasike je oblekla v moderne ritme, ki so naletele na velik odziv po klubskih plesiščih. Na kompilacijah, ki so dobesedno prežete s pozitivno energijo, se tako pojavijo Horace Andy, Prince Alla, Big Youth, Gregory Isaacs ... Skratka, še ena kompilacijska serija, ki je NUJNO potrebna za razvajanje ušesnih kanalov z dub in reggae ritmi.

1 Pri hip hopu se termin DJ nanaša na tistega, ki vrti podlago, MC pa na tistega, ki na to podlago kuje rime, pri reggaeju DJ pomeni MC-ja, glasbeni podlagač pa se imenuje selector.

MOBILNA

FOTOGRAFIJA

POJAV MINIATURIZACIJE POMNILNIŠKIH MEDIJEV IN NJIHOVA POCENITEV STA POVZROČILA TUDI MINIATURIZACIJO DIGITALNIH FOTOAPARATOV, MP3 PREDVAJALNIKOV, DLANČNIKOV IN OSTALIH MULTIMEDIJSKIH NAPRAVIC.

V ZABAVNI IN MOBILNI ELEKTRONIKI SO ZARADI ZANIMANJA POTROŠNIKOV ZA VEDNO NOVE TRENDE PROIZVAJALCI PRISILJENI RAZŠIRJATI UPORABNOST SVOJIH IZDELKOV TUDI NA PODROČJA, KI SO JIM BILA DO SEDAJ TUJA.

Tako se dogaja, da priznani proizvajalci mobilnih telefonov dajejo na tržišče telefone, ki so vedno bolj podobni fotoaparatom in tudi njihova uporabnost v tem smislu je dosti boljša kot v preteklosti. Tudi digitalni fotoaparati se spreminjajo – proizvajalci iz fotografskega sveta so že začeli izdelovati digitalne fotoaparate, ki združujejo tudi funkcije mp3 predvajalnika, kamere ter podatkovne (data bank) enote za shranjevanje večjih količin podatkov.

Kako uporabne so "mobi" naprave pri fotografiranju?

Večina mobilnih telefonov z digitalnim fotoaparatom premore v svoji notranjosti senzor VGA ločljivosti cca 640x480 pikselov, kar zadošča za ogled in pošiljanje fotografij preko mobilnih telefonov in spleta. Določeni modeli pa imajo senzorce, ki že presegajo mejo ločljivosti 1 milijon pikselov. S takšno ločljivostjo je že mogoče izdelati normalne fotografije. Vendar pa zaenkrat takšen vgrajen fotoaparati ne more v celoti nadomestiti pravega aparata. Razlike se pokažejo predvsem pri fotografiranju v slabih svetlobnih pogojih, kjer se pri fotografijah iz mobilnega telefona pojavi precej več šuma (barvnih napak) kot pri pravem digitalnem fotoaparatu. Fotoaparati v mobilnih telefonih tudi nimajo optičnega zuma in bliskavice, vendar pa kvaliteta takšnih fotografij dobro služi svojemu namenu uporabe. Kaj bo prinesla prihodnost, bomo pa še videli.

OLYMPUS, vsem poznani proizvajalec digitalnih fotoaparatorov, medicinske optike in diktatorov, je razvil napravo **m:robe**, ki vsebuje digitalni fotoaparati, mp3 predvajalnik, trdi disk velike kapacitete, kamero in lcd zaslon. Tako lahko fotografirate, snemate video, shranjujete fotografije na trdi disk in hkrati poslušate glasbo. Pri Olympusu presenečajo predvsem z dizajnom in samim konceptom, ki močno presega njihove dosedanje okvirje.

NOKIA se je odločila, da bo sredi letošnjega poletja dala na tržišče mobilni telefon **serije N90** z vgrajenim ccd senzorjem visoke ločljivosti 2 milijona pikselov z vrtljivim monitorjem, bliskavico, podporo za direktno printanje fotografij in 20-kratnim digitalnim zumom. Telefon naj bi bil tako opremljen s kar spodobnimi fotografskimi lastnostmi, vgrajena bliskavica in 2 milijona pikselov ločljivosti pa ga ločujeta od drugih modelov mobilnih telefonov.

HP, priznani proizvajalec računalniške opreme, pa že nekaj časa zalaga tržišče s svojo serijo **IPAQ** – multifunkcionalnimi dlančniki, ki združujejo lastnosti prenosnega računalnika, digitalnega fotoaparata in mobilnega telefona. Po novem so dodali še satelitsko navigacijo sistema GPS in s primerno programsko opremo se dlančnik spremeni v mobilno navigacijsko postajo, ki nam na lcd zaslonu predvaja zemljevid področja, kjer se nahajamo, in predlaga optimalno pot.

ZANIMIVOSTI

CANON EUROPE in **RSA** sta predstavila skupni projekt **ČLOVEK RSA WEEE** (Waste electrical and electronics equipment). Projekt je izražen kot 7 metrski kip človeka, narejen iz odpadnih električnih in elektronskih delov. Kip naj bi vseboval količino vseh elektronskih odpadkov, ki jih en človek sproducira za časa svojega življenja. Namen projekta je opozarjanje na naraščajoči problem elektronskih odpadkov. Umetniško delo bo na ogled od 27. maja do 24. junija v londonski Mestni hiši.

:: www.slo-foto.net/article1060.html

FOTOGRAFIJA NA NETU

BORUT FURLAN

Glede na to, da je poletje že tu in da se mnogi odpravljamo v še bolj tople kraje, bi si bilo zanimivo ogledati stran našega podvodnega fotografa Boruta Furlana. V njej lahko najdemo veliko zanimivih nasvetov o podvodni fotografiji in opremi.

:: www.borutfurlan.com

FOTO-FRIENDS

Nova slovenska stran o fotografiji z mnogo nasveti o sami fotografiji, forumom, galerijo in še kaj. Vredno ogleda!

:: www.foto-friends.com

FOTOGRAFSKE RAZSTAVE

JAZZ FOTOGRAFIJA

Spremljevalna razstava Ljubljanskega 46. jazz festivala.

:: Cankarjev dom, LJ / 29.6.-24.7. 2005 / www.cd-cc.si

YANN ARTHUS-BERTRAND: Zemlja, pogled z neba

Je najbolj priznani fotograf te zvrsti fotografije na svetu - od leta 1990 se ukvarja s fotografiranjem najzanimivejših krajev na zemlji iz zraka in je izdal že mnogo monografij. Njegove fotografije bodo postavljene na prostem in v velikem formatu, tako da bo ogled razstave prav fascinantno doživetje. Ne smete zamuditi! Spletna stran z njegovimi fotografijami: <http://home.fujfilm.com/efa/> :: Park Tivoli, Jakopičevo sprehajališče, LJ / 23.5.-23.7. 2005

BOJAN SALAJ: Interieri – Spovednice

Na fotografijah so različne delujoče in nedelujoče spovednice, ki jih je avtor ujel v objektiv v različnih slovenskih krajih.

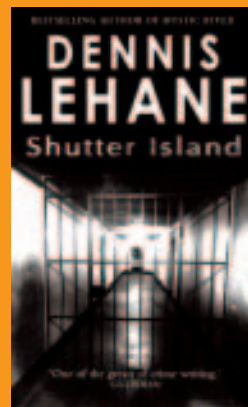
:: Galerija Photon, Ljubljana / 27.5.-16.6. 2005 / www.photon.si

POLETJE JE IDEALEN ČAS ZA POLEŽAVANJE, SAJ JE VROČINA PREVEČ NEZNOSNA ZA KAKŠNE IZČRPUJOČE AKTIVNOSTI. ZA VAŠE POLEŽAVANJE V SENCI POD DREVESOM V PARKU, NA SONCU NA PLAŽI ALI PA NA TRAVNIKU ZA HIŠO SMO VAM PRIPRAVILI NEKAJ PREDLOGOV. KNJIŽNIH, SE RAZUME. ZA VSAKEGA NEKAJ.

TRILERJI

Dennis Lehane: SHUTTER ISLAND

Avtor svetovne uspešnice *Mystic River* (*Skrivnostna reka*), po kateri je srce parajoč film posnel Clint Eastwood, nikakor ni enkratni čudež. Lehane, ki je poučeval nadaljevalno kreativno pisanje na Harvardu, je dve leti kasneje izdal čudovit triler, ki vas drži v suspenzu in vam do zadnje strani ne pusti dihati. *Shutter Island* je otoček ob obali Massachusettsa, kjer je bila nekoč vojaška ustanova, zdaj pa so jo »preuredili« v bolnišnico za duševno motene zapornike. Teddy Daniels in njegov partner se odpravita na otok, da bi pomagala poiskati eno izmed ječnic, ki je domnevno pobegnila. Kmalu ugotovita, da med vsemi skrivnostmi in negotovimi odgovori leži nekaj bolj temačnega kot le pobegla zapornica. Lehane vam dostavi celoten paket – vse, kar želite. Teddy Daniels skozi zgodbo razkriva sebe, svojo bolečino, ki mu včasih ne pusti dihati – bolečino, ki je včasih tako močna, da mu obrambni mehanizmi ustavijo tok misli. Prepletajoči se zgodbi pa le pomagata, ko Teddy in njegov partner iščeta resnico. Kot puzzle sestavljata zgodbo in ko boste že mislili, da razumete, počakajte na zadnjo vrstico romana.

POLETNE ZGODBE

Joanne Harris: PET ČETRTRIN POMARANČE

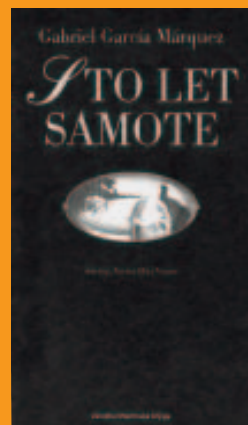
Pisateljice se nedvomno najbolj spominjate po romanu *Čokolada*, ki sta ga na platno preliła Johnny Depp in Juliette Binoche v glavni vlogi. V *Pet četrtrin pomaranče* se Harrisova vrne v malomeščansko življenje povojnega časa. Zgodbo pripoveduje Framboise Dartigan, ostarela, rahlo fečna gospa, ki se spominja svoje mladosti. Kot devetletna deklica je živela v (z nacisti okupirani) Franciji z mamo, sestro in bratom. Oče je padel v vojni, mama pa je bila ženska z mnogimi težavami. Vonj pomaranč njeni hladni, brezsrčni mami povzroča migrene in Framboise je vendar hči svoje matere, zato je tudi ona precej zlobna in zna vonj pomaranč obrniti v svoj prid. Le počasi namiguje na tragedijo, ki je botrovala pobegu družine iz mesta, za katero so krivili njeno mamo. Drugi del zgodbe sestavlja 60-letna Framboise, ki se vrne v mesto, da bi razjasnila poti tragedije pred petdesetimi leti in ugotovila resnico, kar ji počasi – skozi materine dnevnike – vendarle uspeva.

KLASIKI

Gabriel García Márquez: STO LET SAMOTE

Naslov sam je nadvse zavajajoč. Knjiga zveni duhamorna in žalostna, vendar je vse prej kot to. Zgodba spremlja sto let življenja v Macondo; vasici, ki jo ustanovi José Arcadio Buendía. Vasica je posebna, polna simbolnih namigov – v Márquezovem stilu. José Arcadio se tu naseli in z njim in za njim pridejo njegova sinova José Arcadio in Aureliano ter njuni sinovi. In potem so tu še ženske; Úrsula, José Arcadijeva žena, Fernanda, Pilar, Remedios, ki skušajo držati svoje može na trdnih tleh, medtem ko oni gradijo gradove v oblakih. V vsakem izmed njih lahko najdete košček sebe in skozi njihova družinska življenja in življenjske stile svojo družino. Brez dvoma – tu bodo državljanske vojne, izgubljena življenja, sesute sanje, zlomljena srca, krutost in ljubezen, tegobe starosti in nepremišljenosti mladosti. Roman, ki vas nasmeje in pripravi do solz; roman, ki zasluži veliko začetnico; roman, ki ga je *New York Times* proglasil za prvo literarno delo po biblijski Genezi, ki bi ga morala prebrati celotna človeška rasa.

SPLET(I).SI

Digitalno pušča za seboj malo sledi. Originali bledijo in dobivajo nove pomene. Z najosnovnejšimi [računalniškimi orodji](#) imamo možnost izrezati delčke nekega zapisa zgodovine in jih zlepiti v našo novo zgodbo. Zbriši in prilagodi. In ker se kot v Orwelovi klasiki [1984](#) v popolnoma digitaliziranem svetu zgodovina res lahko napiše vsak dan znova, je razumljivo, da nas [elektronski mediji](#) in [virtualni prostor](#) navdajajo s strahom in predstavljajo predmet [moralne panike](#).

In medtem, ko vzgojitelji opozarjajo na pomanjkanje [medijske izobrazbe](#) med mladimi, tisoče mladih ustvarjalcev reže prepoznavne [kulturne simbole](#), označevalce neke mode ali glasbe in jih pleče v nove vsebine elektronskih medijev, od [oglasov](#), [filmov](#) in [spletnih strani](#). A na podoben način kot lahko z nekaj potezami v [fotošopu](#) izrežejo [nostalgično](#) podobo [maršala Tita](#) in jo prilepijo v oglas za pijačo, lahko z združevanjem [logotipa](#) popularne znamke športnih čevljev in žalostnih obrazov azijskih otrok opozorijo na [kapitalistično izkoriščanje](#).

Ustvarjanje s prilagajanjem omogočajo nova [tehnološka orodja](#) od [semplerjev](#) v glasbi, [fotošopa](#) v oblikovanju in [hiperteksta](#) v pisanju na spletu, če se omejim le na nekatere. Če torej sprejmemo, da vsa produkcija v elektronskih medijih temelji na prilagajanju, lepljenju prej nepovezanih koščkov iz raznovrstnih [medijev](#), stilov, časa in besedil, za določen namen ustvarjalca, postane prilagajanje ključnega pomena za ustvarjanje in razmišljanje o [kulturi](#) tudi v računalniških učilnicah.

Oblikovanje vsebin v elektronskih medijih in zlasti pisanje na spletu se tako zdi ključen del [medijske izobrazbe](#) in prava pot k [medijskemu opismenjevanju](#) mladih.

Razumevanje procesa prilagajanja in osredotočenje na načine, kako so elektronska besedila sestavljena in za kakšen namen so bila prilagojena, je tako mogoče eden glavnih vidikov [medijske vzgoje](#).

Profesor [Jeff Rice](#) iz državne univerze Wayne v Detroitu zato predlaga nov način medijskega opismenjevanja, ki upošteva kompleksnost ustvarjanja v digitalnem svetu. Njegova metoda spoznavanja razmerja med kulturo in tehnologijo temelji na principu [spletne enciklopedije](#), kjer lahko vsak z dodajanjem vsebin pripomore h grajenju ogromne baze prepletenega znanja.

Naloga njegovih študentov je napolniti spletno stran [www.everything2.com](#) z različnimi interpretacijami kulturnih ikon in stilov [potrošniške kulture](#) ter jih soočiti med seboj s pomočjo hiperteksta. Ta [spletni jezik](#) omogoča kombiniranje besedil, multimedijskih dokumentov in spletnih povezav med dokumenti ter tako predstavlja vpogled v samo naravo pisanja na spletu.

Eden izmed primerov je tako lahko [Elvis Presley](#) in njegova podoba v kampanji za [baterije Energizer](#) na številčnici budilke ali embalaži za

mikrofon ... Različno in spreminjajočo uporabo ikone Elvisa v medijih lahko s hipertekstom predstavimo naenkrat in na različne načine kot kritiko, potrošniško dobrino, dobrega pevca, simbol za rock'n'roll ... Podobno kot pri Elvisu bi lahko prilagajanje za različne namene ustvarjalca opazili tudi pri drugih popularnih ikonah, ki vstopajo v kulturno uporabo na različne načine.

S soočanjem nasprotujočih interpretacij [kulturnih ikon](#), ki ga omogoča hipertekst, lahko opazimo, kako so besedila sestavljena za določen namen. Metoda omogoča nov pogled na razmerje med besedilom in podobo, ki se v elektronskih medijih, kot je tudi [splet](#), nenehno spreminja. Uporaba določenih znakov je odvisna od [konteksta](#) in namena ustvarjalca.

Rice verjame, da je soočanje nasprotij nov način učenja pisanja hiperteksta na spletu, ki povečuje našo zmožnost razumevanja povezave med tehnologijo in kulturo. Preko soočanja razlik v pomenu kulturnih ikon lahko raziskujemo naš odnos do ustvarjanja v digitalni dobi. Z načinom predstavljanja in pisanja na spletu, ki ga spodbuja Rice, postanemo povezani z vsebino našega besedila. Tako nismo več omejeni le na preučevanje novih tehnoloških orodjih, ampak jih tudi aktivno uporabljamo. Postanemo [ustvarjalci!](#)

Njegov pristop do [medijskega opismenjevanja](#) ne pomeni le bolj odprtega pogleda na izzive, nevarnosti in drugačne načine izražanja v novih medijih, ampak navdaja tudi z idejo, da so [elektronski mediji](#) že del našega sveta, v katerega imamo možnost vnesti naše lastne kulturne vzorce, spremembe in strategije. Digitalni svet kot prostor, kamor imamo možnost vplesti tudi našo lastno kulturo.

BLOG

SPLETNI DNEVNIK

WEBLOG OZ. BLOG* JE SPLETNI DNEVNIK, EDINSTVEN NAČIN IZRAŽANJA NA SPLETU, KI GA JE NA ZAČETKU POJAVA SPLETA UPORABLJAL LE OZEK KROG DOBRO PODKOVANIH POSAMEZNIKOV, SAJ SO BILI PRECEJ ZAHTEVNI ZA NAVADNEGA UPORABNIKA, DOKLER SE NISO RAZVILA PRIJAZNEJŠA BLOGERSKA ORODJA (BLOGGER, GROKSOU) ZA HIPERTEKSTUALNO POVEZOVANJE IN VSEBINSKO AŽURIRANJE. V OBLIKI OBRNJENE KRONOLOŠKE ZBIRKE PRIJAV (ZADNJE SPOROČILO NA VRHU), KAKRŠNO POZNAMO DANES, SE JE BLOG POJAVIL V ČASU PRVE RESNE EKSPANZIJE SPLETA LETA 1996 (DAVE WINER: 'THE 24 HOURS OF DEMOCRACY', ROBOT WISDOM ...).

Predhodne multiuporabniške razpravljalne aplikacije bloga so npr. SPLETNE KLEPETALNICE (chat rooms) in RAZPRAVLJALNE TABLE (bulletin boards), ki so za razliko od klepetalnic, omogočale trajnejše shranjevanje in dostop do informacij. Iz njih so se razvile MAILING LISTE, iz teh pa v 90ih letih FORUMI, ki so zgrajeni iz nizov zaporednih sporočil na določeno temo. Razlika med forumom in blogom je, da je forum administratorsko urejena in praviloma bolj izobraževanju in izmenjavi mnenj namenjena aplikacija, medtem ko je blog skoraj praviloma osebna stran ali njen del, namenjen osebnemu izražanju in pobudi.

Med bloge štejemo tako WIKIES, ki uporabnikom omogočajo, da dodajajo vsebino (sestavljajo Wikipedio – spletno

enciklopedijo), MP3 BLOGE, ki so se razširili leta 2000 (iPod) ter razne VIDEO, FOTO, TECH, GROUP, FOOD, ENTERTAINMENT BLOGE, kot tudi LITERARNE OSEBNE BLOGE (eden bolj znanih spletnih dnevnikov je 'Diary of a London Call Girl' – Belle de Jour) in DRUŽBENO KRITIČNE NEWSBLOGS (Boing Boing: A Directory of Wonderful Things, letos nominiran in izbran za najboljši blog leta na Bloggies 2005 – 5. letni podelitvi nagrad). V obdobju od 1996 do 2002 je nastalo okrog 100.000 blogov. Do konca 2004 (predsedniške volitve v ZDA) jih je bilo skupno že okrog 4,8 mio. Sredi aprila 2005 je Technorati izsledil že 8.9 mio blogov. Število blogov raste z neizmerno hitrostjo. Ocenjeno je, da se na spletu vsakih 7,5 sekund pojavi nov blog.

Blogerstvo je hitro postalo pomemben in hkrati edinstven način izražanja na spletu. Vsi blogi skupaj tvorijo obsežen medijski ekosistem imenovan **BLOGOSFERA**, v kateri od časa do časa prihaja do **BLOGSTORM-a** – velike koncentracije spletnih aktivnosti okrog določene teme. Do prve take večje množične publicitete je prišlo takoj po napadu na WTC v obliki podpore tedanji Bushovi politiki. Vendar so blogi zaradi odsotnosti uredniških in korporativnih pritiskov ter zaradi vsebinske fleksibilnosti kmalu v večini skrenili z mainstream poti in postali pomemben alternativni vir informacij za razumevanje dogodkov in edinstveno orodje za objavljanje in iskanje kritičnih pogledov, običajno neraziskanih ali neobjavljenih v mainstream medijih (npr. afera Monica Levinski, ki jo je razkril Matt Drudge na svojem blogu in ne New York Times itd.). Blogi so postali tako priljubljen spletni medij predvsem zaradi ažurnosti informacij,

poljudnega stila pisanja in zaradi osvetljevanja bolj skritih in alternativnih vsebin, ki sicer ne bi nikoli prišle v medijski prostor. Zaradi velike publicitete pa, prej subverzivni medij, postaja vse bolj mainstream, tako na ravni vse bolj prisotnih korporativno-oglaševalskih in politično-marketingških pritiskov, kot tudi na ravni produkcije programske opreme. V primeru Microsoftovega brezplačnega blogerskega orodja MSN Spaces so tako blogerji ugotovili, da program izvaja samo kontrolo nad kreiranjem bloga. Microsoft se je potrudil vgraditi 'moralo' v blog software, s čimer določa, kakšne bloge je mogoče kreirati. Xenii Jardin, soavtorica bloga BoingBoing in ena vplivnejših alfablogerjev (izraz izhaja iz besede alfasamec), dodaja: »Če se na blogu ne moreš svobodno izražati, kakšen smisel potem blog sploh ima?«

Torej, če si nameravate omissiti svoj blog, poiščite kakšen prostokodni program za kreiranje le-tega (npr. eBloggy), pred tem pa si »obvezno« preberite zanimiv (in poučen) **BLOGGER MANIFESTO**.

- :: www.andrewsullivan.com/main_article.php?artnum=20020224 - blogger manifesto
- :: www.periodicdiversions.com/archives/2003/09/16/the_blogger_manifesto.html
- :: www.boingboing.net – blog leta 2005
- :: <http://2005.bloggies.com> – tekmovanje
- :: www.technorati.com – servis za statistično spremljanje blogosfere
- :: <http://en.wikipedia.org/wiki/Weblog> – Wikipedia, the free encyclopedia
- :: www.ebloggy.com – stran z blog orodji

* Beseda 'blog' izvira iz angleške skovanke 'web log', v kateri se 'web' nanaša na splet kot storitev na internetu in 'log' na datoteko z zapisom dogajanja v obliki dnevnika. Beseda 'web log' se je kmalu spremenila v 'we blog' (l. 1999, Peter Merholz) in tako se je uveljavil izraz 'blog' in 'to blog' (urejati weblog ali poslati 'post' na določen blog).

NOTTING HILL KARNEVAL

:: ANGLIJA (NOTTINGHAM)
:: 28.-29. AVGUST 2005

Največjega evropskega uličnega festivala se udeleži več kot pol milijona ljudi, ki veselo poplesavajo po ulicah Londona. Karnevalsko parado s številni "sound system-i", spremljajo tudi stojnice s slasno karibsko hrano.

www.mynottinghill.co.uk/nottinghilltv/carnival1.htm

FKPARADE**

:: NEMČIJA (BERLIN)
:: 3. JULIJ 2005

Hate Parade izvira iz leta 1997 kot protest proti komercializaciji Love Parade-a, ki se vsako leto prireja v Berlinu, in kot demonstracija proti birokratski enoličnosti, korporativni kulturi in "disneyfikaciji" Berlina. Glede na to, da berlinski Love Parade (www.loveparade.net) letos odpade, je tudi usoda F**kparade še negotova. www.hateparade.de

BUDAPEST PARADE

:: MADŽARSKA (BUDIMPEŠTA)
:: 27. AVGUST 2005

Organizatorji poletnega Sziget festivala so tudi glavni krivci za ulično parado v Budimpešti, ki je križanec med Londonskim Notting Hill karnevalom in berlinskim Love Parade-om. 50 karnevalskih vozil spremlja tisoče rejverjev. Parada se zaključí z ogromnim ognjemetom in takrat se prava zabava šele prične – v klubih po celem mestu. www.sziget.hu/budapestparade

AMSTERDAM PRIDE FESTIVAL

:: NIZOZEMSKA (AMSTERDAM)
:: 4.-7. AVGUST 2005

Eden največjih Pride festivalov v Evropi, katerega del je tudi svetovno znani Canal Parade, fantastični ploveči sprevod 80 okrašenih čolnov, spremljanih z glasbo in kričečimi barvami. Poleg parade se celem Amsterdamu istočasno prirejajo razne športne, kulturne prireditve ter divje nočne klubske in ulične zabave.

www.amsterdampride.nl

ZÜRICH STREET PARADE

:: ŠVICA (ZÜRICH)
:: 13. AVGUST 2005

Ulična parada po modelu berlinskega Love Parade-a – več kot 30 "lovemobile sound system-ov" in pol milijona raverjev zasede ulice Züricha. Seveda je parada spremljana s pred-in po-paradnimi zabavami v klubih in barih po vsem mestu. www.street-parade.ch

STOCKHOLM PRIDE FESTIVAL

:: ŠVEDSKA (STOCKHOLM)
:: 1.-7. AVGUST 2005

Od leta 1998 je Stockholm Pride zrastel v enega od največjih Pride festivalov v Skandinaviji. Program vključuje umetniške razstave, debate, filmske projekcije, seminarje in seveda zabave ter veliko sobotno parado. www.stockholmpride.org

poletje bo vroče ...

STREET & PRIDE PARADE

več dogodkov na straneh 18-19.

